

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Mikor lépjen fel szolgálaton kívül a csendőr?

Irta: *Soltész Imre* csendőrfőhadnagy.

Hivatásunk kötelességtudást és szolgálati ténykedést követel tőlünk oly esetekben is, midőn más közhivatal viselő személy teljesen ura szabadságának.

E szolgálati ténykedés utasításunk 22. §-ában van röviden körvonalozva.

Igen szabad teret hagy itt utasításunk a gondolkodásra, midőn kötelességünk tezi szolgálaton kívül is a fellépést.

Épen ez oknál fogva akad nem egy csendőr, ki helytelenül fogja fel kötelességeit s elveti a sulykot az által, hogy olyan dolgokba is beavatkozik, melyekhez semmi, vagy édeskevés köze van, vagy helyzetével nem lévén tisztában inkább passiv magatartást tanusít, semhogy a szerinte kétes kimenetelű vállalkozásokba bocsátkozék, noha elszánt és bátor fellépésével nagy baj, vagy veszélynek vehette volna elejét.

Legtöbb csendőr tisztában van a büntett, vagy vétség esetén tanusítandó magatartásával, azonban a kibágásoknál tudása hézagos s ez nem is csodálható.

A helyes eljárást csak az ismerheti, a ki törvényeink intentióival tisztában van, ezt pedig a száraz törvényből kiolvasni nem mindegyik csendőr képes.

Az egyik örsön egy túlbuzgó csendőr korosmába veddött s ott ismerősei társaságában borozgatott.

Egyszerre csak az egyik ismerőse a fülébe sugja, hogy a szomszéd asztalnál hazárd kártyajátékot üznek.

Csendőrünk kezdetben tünődött azon, hogy mitevő legyen, mert rendezett tanácsu városban történt a dolog, de később czimborái szemrehányásai, hogy talán félgyáva, avagy nincsen joga fellépni, talpra állították s a játékos asztalhoz lépve a bankot a törvény nevében le akarta foglalni.

A dolog nem ment könnyen, mert a kártyázók tiltakoztak a beavatkozás ellen s a csendőr sem akart szégyenszemre tágitani. Így verekedés lett a dologból, miközben az egyik kártyázó kezét vágta el a csendőr kardján, a másíknak pedig fél arczát szelte le a penge. De a túlnyomó erő elől a csendőr mégis csak hátrálni

volt kénytelen s az ajtó szárnyai közé szorult kardja el is törött.

A kardhasználat vizsgálat tárgyát képezte, mely a csendőr beavatkozását nem találta indokoltnak s kardhasználatát csupán a jogos védelmen alapultnak tudta minősíteni.

Lássuk csak, hogy miért helytelenítették a csendőr fellépését?

Ha a csendőr a rendezett tanácsu város korcsmájában tiltott szerencsejáték üzését észlelte, eleget tett volna kötelességének, ha a szemtanukat a cselekményre figyelmeztetve kimegy a korcsmából s a legközelebbi városi rendőrt figyelmezteti az észleltekre s így, ha a rendőr belépésekor játékukat be is szüntetik, üzelmeket le nem tagadhatják, mert tanu rá a csendőr s a figyelmeztetett szemtanuk.

Ezen alapon tehát megdőlt a csendőr azon érvelése, hogy ő a késedelemben veszélyt látott fennforogni. A csendőr feltevésében alaposan tévedett tehát, mert nem ismerte a csendőr fellépésében nyilvánuló preventív eljárás célját a büntetendő cselekmények meggátolására nézve.

A csendőr tévedését azonban csak akkor látná be, ha bepillantatna a büntetőtörvény vonatkozó szakaszának kodifikációjába.

Azt talán helyesen fogta fel a csendőr és tudta is, hogy a szerencsejáték úgy a saját, mint az idegen vagyron veszélyeztetése, de azt talán már nem tudta, hogy a törvény az önjogu személyek vagyron feletti szabad rendelkezésének jogát nem korlátozhatja mindenkor.

S ezen kihágás is csak azért büntethető, mert nyilvános helyen lett elkövetve, ellenben nem válik azzá, ha azt magánháznál üzik. Ott ugyanis a törvénynek semmi beavatkozási joga sincs az önjogu személyeknek vagyron feletti szabad rendelkezésébe.

Láthatjuk tehát, hogy ezen kihágás egyik fontos motívuma az, hogy az a közrendészet sérelmére korcsmában lesz elkövetve s nem pedig az, hogy ott egyesek magánvagyronának önkéntes koczkatatásáról és veszélyeztetéséről van szó.

A beavatkozását illetőleg azonban akadnak a kihágások között is kivételek s ezeket ismertetni alább szándékozom.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár tőlünk nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszert, húr, stb., míg **Rományi** legújabb képe árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve köldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségtetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

Azon feltevésből indulok ki, hogy a büntett és vétéség elkövetésénél, annak megakadályozása végett, — kivéve a pénzbüntetéssel büntetendő és a magánvádra üldözendőket, — mindig fel kell lépni.

Allításomat az általános szolgálati batározmányoknak a részeg egyénekkal szemben tett rendelkezésére alapítom, mely így szól:

•Részeg egyének irányában, ba egyébként büntetett, vagy vétséget nem követtek el, csak akkor szabad fel lépni, ba a fellépés mellőzése által nagyobb botrány, veszély, vagy érzékeny kár állhatna be, vagy idézhetnék elő, stb. •

Már pedig, ba az elősorolt esetekben batározványaink még a részeg emberekkel szemben való fellépést is kötelezővé teszik, úgy annál természetesebb, hogy a fellépés a nem részeg emberekkel szemben is, a büntett és vétség eseteiben indokolt.

Allításom második indoka a szolgálati utasítás 117. §-ának V. pontjában rejlik, mely a büntett és vétség tetteseit tettenérés esetén elfogni rendeli, a vétség tettesét pedig, ba ismeretes, vagy nem szabadságvesztéssel büntetendő vétségről van szó, csupán feljelenteni.

Ha tehát ezek tettenéréskor elfogandók, illetve feljelentendők, úgy ezen szolgálati ténykedést akár szolgálatban vagyunk, akár szolgálaton kívül, eszközölni kötelességünk.

Általában a nélkül, hogy a büntető törvénykönyv kodifikációjába betekintենek, tájékoztat nyujt fellépésünkre nézve a szolgálati utasítás 27. és 117. §-a.

Ugyanis az elfogás ép oly szükséges praeventív intézkedés, mint a szolgálaton kívüli fellépés e e kettő oly annyira egyidejű, hogy az alább ismertetett kivételekkel, az egyik eseteit bátran azonosíthatjuk a másikéival is.

Allításom bizonyítására vegyük sorra röviden a 27. és 117. §. eseteit.

A 27. §. 1. pontja specialis esetre nem terjeszkedik ki, csupán a rendes szolgálat teljesítésekor tanusítandó magatartásról szól minden büntetendő cselekménnyel szemben, tehát ezen pontot itt figyelembe nem vesszük.

A 2. pont azon specialis esetei, melyekben közbelépni kell, külön tárgyaltnak, tehát szintén elbágyható.

A 3. pont népcsoportosulásról beszél, melyet egyedül felosztatni amúgy is kétséges vállalkozás lévén, szintén figyelmen kívül hagyható.

A 4. pont a személy- és vagyonbiztonság veszélyeztetéséről szól, itt tehát a hivatalból üldözendő és szabadságvesztéssel büntetendő büntett és vétség esetén tettenéréskor mindig közbe kell lépni; a kihágás esetén való közbelépés eseteit külön fogom tárgyalni.

Az 5. pont tüzesetről, baleset és szerencsétlenségekről szól, ezeknél a sürgős közbelépés szüksége az eset természetéből önként folyik.

A 6. pont eseteiben való fellépés egyedül és oldalfegyverrel szintén kockáztatja a sikert, tehát mellőzendő.

Itt és a 3. pont esetében tartsa köteleességének az észlelő csendőr a laktanyába sietni, felszerelni a kellő segélylyel a tett színbelyére kivonulni.

A 7. pont eseteiben a fellépést indokolt, mert pl. egy égő lámpával a padláson lerakott széna közt járkáló egyénnel szemben a fellépést elmulasztván, könnyen tűz támadhat, mi pedig úgy a személy-, mint a vagyonbiztonságra nézve egyaránt veszélyes.

A 8. pont esetében a fellépés azért nem indokolt, mert csak a fellépés után lehet megállapítani, vajjon ezen pont esete fennforog-e, avagy sem.

A 9. pont esetében a fellépés azért mellőzendő, mert veszélyes helyeken az utasokat amúgy sem lehet csupán oldalfegyverrel kísérni.

A 10. és 11. pont eseteiben viszont a fellépés azért indokolt, mert nincs kizárva, hogy ezek, mire a csendőr felszerel, tovább szöknek.

A 12. pont eseteiben az elfogadókkal szemben mindig fel kell lépni, az előző pontokban említett indokoknál fogva; a többi egyénekkal szemben való fellépés pedig azért nem sürgős, mert itt is csak a fellépés után lehetne megállapítani, vajjon el kell-e járni velük szemben, avagy nem?

A 13. pontban felsorolt közlekedési eszközök közül különösen a vasut, távirda és telephon, továbbá a bid és határjel rongálások azon veszélyes cselekmények, melyek észlelésekor a fellépés indokolt.

Ezen pont többi részeiben való közbelépés indokát a kibágáaoknál fogom ismertetni.

A 14. pont esetei közül csak akkor indokolt a csendőr szolgálaton kívüli fellépése, ba e nélkül, pl.: a szolgálaton kívüli utazásnál, a forgalmi akadály másképp el nem háriható.

A 15. pont a csendőr szolgálaton kívüli fellépését nem teszi szükségessé.

Nézzük már most a 117. §-t.

Ebből a §-ból csak azon pontokat említem fel, melyeknél a közbelépés nem szükséges.

Ilyen a III. pont, mert szolgálaton kívül nem tehető kötelességévé a csendőrnek utána nézni, vajjon a szemei előtt megjelent idegen ki van-e onnan utasítva vagy tiltva, avagy sem?

Az V. pont esetét már fennebb tárgyaltam.

A VI./g) és h) pontok eseteiben a fellépés azért nem szükséges, mert ezt az esetet épen a fellépés eredményezheti.

A VIII. 1. pont azon esetében, midőn a korcsában hazárd kártyajátékot üznek, a szolgálaton kívüli fellépés, mint azt az elől felhozott példától is láthattuk, azért veszélyes, mert városban a nép azon hiszemben

A legjobb órák,

legszolidabb ókaszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy kénzpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

úrlőrásnál Szegeden.
Javitások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzők ingyen!

van, hogy vele szemben csakis a rendőr jogosult fellépni s így a csendőr fellépését jogtalannak tartva könnyen ellenszegül s mivel ilyen alkalommal a korcsmában több ittas személy is lebet, már pedig az ezekkel szemben való fellépés csak az általános szolgálati batározványok ismertetett eseteiben indokolt.

Faluhelyen a csendőr a bazárdul kártyázók ját kára egy pár józan szemtanu figyelmet hívja fel s azok neveit feljegyezve a laktanyába menjen, bol felszerelve, egy-két közsegelőljárósági tag, vagy közeg társaságában menjen vissza a korcsmába, a hazárdjátékok szüntesse he s vegye őrizet alá az elkobzás alá eső tárgyakat.

A 2. pontban felhozott esetben a csendőr szolgálaton kívüli fellépése kétes kimenetelt eredményezhet, mert az ölés és testi sértésre alkalmas eszközökkel felfegyverkezett csoporttal szemben, egyedül és csupán oldalfegyverrel sikerrel és veszély nélkül eljárni nem lehet s nem is tanácsos; ily esetben is a laktanyába kell sietni s felszerelve kellő segélylyel kell a csoporthoz visszatérni.

A IX. pont *a), b), c), d), e), f)* és *g)* bekezdéseinél a fellépés azért nem indokolt, mert ezeknél is csak a már eszközölt fellépés után volna megtudható, hogy van-e ok a csendőri beavatkozásra, avagy sem?

Hátra van még azt ismertetni, hogy a kihágások közül melyek azok, melyek észlelésekor a fellépés indokolt és szükséges?

Szükséges a közbelépés a kihágási büntető törvénykönyv 33. §-ának esetében a badierő eszközeinek veszélyeztetésénél, mert a közbelépés elmulasztásával könnyen nyitunk utat a bütlenség elkövetésére.

A 34. §. 1. és 3. pontja eseteiben, melyek a fegyverek és löszerek nagyobb mennyiségben való titkos megszerzésére és a tiltott lókitvelre vonatkoznak, mert ezen cselekmények által az állam biztonsága veszélyeztetik s mert ba a csendőr azonnal közbe nem lép esetleg mire felszerelve újból megjelenik, a szállítmány a határon átvitetik.

A 37. §. esetében, a zászló- és czimeraéértésnél, ha közbelépés által a cselekmény s az ország jelvényein ejtendő sérelem megakadályozható.

A 40. §. esetében, a hamis vészjelzésnél, ha a közbelépés által a lakosság nyugalmanak megzavarása és a batóság tévutra vezetése megakadályozható.

A 41. §. esetében, a veszélyes fenyegetésnél, ba nem tudni, vajjon nem szándékozik-e a tettes a cselekményt tényleg végrehajtani.

A 47. §. esetében, a hatósági birdetmény megrongálásánál, ba közbelépés által a cselekmény megakadályozható s ezáltal az abból eredbető hátrány elbáritható.

A 48. §-nál, a tiltott birdetés közzétételénél, ba ezáltal a közlésnek veszélyes következményei lehetnek.

Az 51. §. esetében a vallási tisztelet tárgyának megalázásánál és az 54. §-nál, a temetés megakadályozásánál, mivel közbelépés által a keletkezett botrány megszüntetbető.

A 75. §. esetében, a nyilvános verekedésnél, ba a közbelépés eredményre nyújt kilátást, mert ezáltal a nyilvános botrány s az esetleges veszélyesebb következmények elháríthatók.

A 80. §. esetében, a közönség oltalma alá helyezett tárgyak megrongálásánál, mivel ezekről a csendőrnek leginkább szolgálaton kívül nyílik alkalma meggyőződni s közbelépés által a rongálásnak eleje vebető.

A 84. §-nál, a közbotrányt okozó részszegésnél a fellépés az általános szolgálati batározmányok VII. fejezetének 42. pontján alapszik.

A 86. §-nál, az állatkinzásnál a közbelépést a szolgálati utasítás 117. §. VII. 1. pontja indokolja, mivel ezen cselekmény által közbotrány is idéztetik elő.

A szerencsajátékoknál követendő magatartást már fennebb ismertettem.

A 105. §. esetében, az ivóvíz megrontásánál, ba közbelépés által a cselekmény megakadályozható.

A 109. és 110. §-oknál, a robbantásra s a 111. és 112. §. eseteiben a gépekre és vaspályákra vonatkozó biztonsági szabályok megszegésénél, ba közbelépés által a szerencsétlenségnek eleje vebető.

A 115. §. esetében, a tiltott lövöldözés és löfegyver gondatlan kezelésénél, ba közbelépés által a veszély és baj elbáritható.

A 117. §-nál, az építésrendőri szabályok megszegésénél s a 118. §-nál, a szilárd tárgy ismételt eldobásánál, nehogy a közbelépés elmulasztása folytán a közönség veszélynek tétessék ki.

A 120. §-nál, a sebes és vigyázatlan bajtásnál, mivel a sürgős közbelépést itt is a közönség biztonsága követeli.

A 121. és 122. §-nál, a veszélyes állat tiltott és gondatlan tartásánál, ba a közbelépés által a veszély elbáritható.

A 126. és 127. §. eseteiben az élelmi és élvezeti cikk lopásánál és az ingó vagyon jogtalan basználátánál a közbelépés csak akkor indokolt, ba a csendőrt olyan személy által látja elkövetni, kiről már eleve feltehető, hogy jogtalanul cselekszik, pl. osavargó, vagy kóbor cigány által.

Egyéb gyanus esetben előbb mindig megkérdezendő a magánindítványtételre jogosult, vajjon kívánja-e az eljárás megindítását, avagy sem, igenlő esetben s ba a csendőr sürgős fellépését kéri, ez meg nem tagadható tőle.

A 129. §-nál, a gyanus dolgok megszerzésénél s a 131. §-nál, a gyanus dolgok átvételénél a csendőr fellépése azért szükséges, mert szolgálaton kívül lebet

A legjobb órák,

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábig, ugy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegysek ingyen!

legtöbb alkalma azok észlelésére, s ha a közbelépést elmulasztaná, a gyanús dolgok későbbi felfedezése már nehézségekbe ütköznék.

Ezen közbelépési kötelességérzet által sok lopás, rablás, sth. felfedezését könnyítheti meg a csendőr.

A 136. §. esetében, a mértékekre vonatkozó szabályok megszegésénél a fellépés azért indokolt, mert ezen cselekményeket is bő alkalma van a csendőrnek szolgálaton kívül észlelni, s ha nyomban közbe nem lép, lehet, hogy a rendes szolgálati fellépéséig sok ember csalatik meg a hitelesítetlen mérleggel.

A 141. és 142. §. eseteiben, a tűzrendőri szabályok áthágásánál s a hatóság iránti engedetlenségnél, a tűzvész, vagy árvíz esetén a csendőr fellépése természet-szerű, mert e nélkül a veszély és baj nem csökkenthető s a rögtöni intézkedés keresztül sem vihető.

Az egyéb törvényekben felsorolt kihágások közül fel- említendőnek tartom még az 1893. évi XXIII. t.-cz.-ben jelzett mesterséges borok készítése és forgalomba hozása által elkövetett kihágásokat, melyeknél a fellépés szintén azért indokolt, mert a csendőrnek szolgálaton kívül nyílik a legtöbb alkalma ezek észlelésére s mert a rendes szolgálati fellépéskor rendszerint mindent el- követnek a tettesek, hogy cselekményük fel ne fedez- tessék.

Ugyanily indoku a fellépés az 1894. évi XXIX. t.-cz.-ben jelzett üzletszerű fogadás tiltott közvetítésénél a lóversenyen, továbbá az 1869. évi 3390. sz. belügy- miniszteri rendeletben jelzett fiatal nőszemélyek tiltott kivitelénél külföldre, végül az 1888. évi VII. t.-cz.-ben, az állategészségügyi kihágások között jelzett s az emberi élelemre levágandó állatokra vonatkozó szabályok meg- szegésénél.

Az itt fel nem sorolt kihágási esetekben a csendőr szolgálaton kívül ne lépjen fel, illetve fellépésének mellőzésével nincs veszély a késedelemben, részben azért, mert azoknál vagy nincs szó tettenérésről, vagy mert csak közbelépés által fedezhető fel, vagy idéztetik elő a tiltott cselekmény, vagy mert az egyedül és ol- dalfegyverrel való fellépés nem nyújt kilátást és elég- telennek bizonyul a kihágás megszüntetésére, vagy más- részt, mert az ügyben való eljárás rendes szolgálat al- kalmával is elintéztető.

Természetes dolog, hogy ha a csendőr ezen itt fel nem sorolt kihágási ügyekben fel sem lép, de róluk tudomást szerez, azt jegyezze fel magának, nehogy fe- ledésbe menjen.

A gyakorlott és tapasztalt öreg csendőrben már meg van a kellő érzék az iránt, hogy mikor szükséges a fellépése s mikor nem, de sajnos, a mai létezámbul- lámzás mellett hány ilyen tapasztalt csendőr van? Igen kevés, mert hiszen alig lesz véglegesítve a csendőr, már is járőrvezetői ténykedést végez, de sőt szolgálaton kívül, mint fiatal csendőrrel is megeshetik, hogy az itt felsorolt esetekkel találkozik.

Azért azt hiszem, hogy helyén való dolog, ha a

csendőr a czimben jelzett kérdéssel ia tisztába jön, mert csak akkor mondhatja magáról, hogy szolgálaton kívül is meg tud felelni bivatásának.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Az angyalcsináló.

Irtá: Máthé Miklós törzsrőmester.

Hosszu idő óta hangoztatott panasz, hogy nálunk Magyarországon a gyermekhalandóság igen nagy és a szaporodás sem áll arányban a lakosság számával. A Csendőrségi Lapok hasábjain is volt már erről szó nem egy ízben, hogy a csendőrlégénység figyelme a szaporodásnak majdnem mindenfelé tapasztalt bűnös uton való meggátlására felhivassék. Az egyes vidékeken divó egy-két gyermekrendszer különben már annyira ismeretes mindenki előtt, hogy a csendőrség figyelmé- nek erre való külön felkeltése — ugyszólván — feles- leges.

Arról is volt már e lap hasábjain szó, hogy a szülők, de különösen az anyák, ha már csirájában, t. i. a szü- letés előtt nem tudják elpusztítani méhük gyümölcsét, a megszületés után sokszor egészen feltűnően végzik el azt. Tapasztalható ez különösen a törvénytelen szüle- tésű gyermekeknél. Hiába van e részben az állam gon- doskodása, hiába a már több helyen létesített gyermek- menhely s a legujabban kiadott belügyminiszteri ren- delet is. Mert az az anya, a ki a sajnálkozás legkisebb jele nélkül pusztítja el ép, erős, egészséges gyermekét, csakhogy állítólagos szegényének e jelét eltüntesse és a nevelés gondjaitól szabaduljon, valóságga őrjöng, ha a gyermekmenhely áldásos nevelése alá szállítandó az erre hivatott közegek elvinni akarják gyermekét. Ter- mézetes, hogy az ilyenkor erőszakolt sírás-rívás, a gyerekhez való állítólagos csökönys ragaszkodás nem egyéb, mint a rajongásig menő anyai szeretet szinle- lése, a mit az ilyen anya álszegényből és csak azért tesz olyan feltűnéssel, hogy a nagyközöniséget, a mely semmit se hagy figyelmen kívül és elítéli a gyermekök iránt közönys anyákat, félrevezesse.

A gyermek elhalálzásának mesterséges előidézése különben oly raffinált cselekményeken alapul, hogy azt csak szakavatott megfigyelő veheti észre. Ha látjuk, hogy egy másik anya, akár törvényes, akár törvénytelen gyermekét a helyett, hogy saját emlőjén táplálná, ócska vászonrongyba csavart tejeszaemlével eteti, biz- tosak lehetünk benne, hogy eljárása a gyermek elpusz- títására irányul s hogy a gyermek már el van jegyezve a halálnak.

Lehet, sőt bizonyos, hogy egyik-másik erősebb szer- vezetű gyermek az ilyen táplálás mellett is megmarad. De az is bizonyos, hogy az ekként táplált gyermekek $\frac{90}{100}$ -ad része okvetlen elpusztul. S ezen nem is lehet csodálkozni. Ha a gyerek megunja a csuczlizást vagy elalszik, kiveszik a csomagot a szájából s az ablakba vagy más piszkos helyre dobják, mikor pedig a gyerek áhes lesz vagy sírni kezd, egyszerűen csak tejbe márt- ják az élesztős zsemletől akkorára már erjedésbe ment és megsavanyodott csuczlit és a gyerek szájába adják. Csak természetes aztán, hogy ez a miazmákkal telített eledel, hosszabb időn át való folytatás mellett a leg- erősebb bélhurtot s ezáltal egy-két hónap alatt a gye- rek halálát idézi elő.

Végeredményben ehhez hasonló következményekkel

A magyar királyi operaház.

jár a mákfőzettel és a még nagyon is gyenge gyermekek, a csak nagyoknak való tápszerekkel, husféllel, főzelékekkel való táplálása is. Ezért van aztán, hogy egy-egy családban, bár 8—10 sőt sokszor több gyerek is születik, alig marad életben egy-kettő; a többi nagyobbrészt kiskorában elpusztul.

Mindez azonban, annyira a mennyire menthető. Mert a szegény szülőknek napról-napra dolgozni, küzdeni kell a saját magok és családjuk fenntartásáért és az anya sem maradhat állandóan a gyermek mellett; nem gondolhatja, nem ápolhatja azt a követelményeknek megfelelően és a munkától nap-nap után elcsigázottan nem is táplálhatja azt a saját emléjéből, mert kosztja szegényes, sovány és így nincs teje.

De a gyermek elpusztítására irányuló szándékos cselekedet rejlik igen sokszor a gondatlanság folytán való elhalálozás elég gyakori eseteiben is. Számtalanszor olvasnánk a lapokban, hogy itt-ott, a magára hagyott gyerek megégett, leforrázódott, kutbaesett vagy a sertések felfalták.

Ezekben az esetekben igen nehéz ugyan a szándékossgót kideríteni, éppen ez okból a hatóságok se igen firtatják a dolgot s csupán a gondatlanság miatt büntetik a szülőket, ha t. i. ez fenn forog, sőt különös méltánylást érdemlő esetekben nem is büntetik. Pedig, ha egynemely esetben alaposabban utána nézünk a történeteknek, alaposabb vizsgálat alá vesszük az elhalálozást előidézett körülményeket, bizony sokszor kiderülne, hogy nem gondatlanságból következett az be, hanem szándékosan, még pedig bűnös szándékkal idéztetett elő.

Igy történt az alábbi esetben is.

H. A. mátramindszenti lakos hajadonnak 1901. évben, törvénytelen ágyból ikrei születtek. Egy fiú és egy leány. A nőnek, kit hozzátartozói eme ballépése miatt megvetettek, nem volt senkije, a ki segítene volna és a törvénytelen apán se lehetett venni semmit. Így aztán a könyörületes szomszédokra volt utalva s ezeknek adakozásából s később a saját kevés keresményéből tartotta fenn négy évig a gyerekeit. 1905. év telén azonban, az előző évi rossz termés következtében, gyérbek lettek, majd teljesen megszűntek az adakozások s az anya keresets is oly csekély volt, hogy alig bírta abból magát és két gyermekét fenntartani. A szegénység és nyomor pedig — mint jól tudjuk — igen rossz tanácsadó. H. A. is elkeseredésében arra határozta el magát, hogy a gyerekeit elpusztítja, maga pedig valamire elvándorol s mind cseléd tartja fenn magát.

Hosszasan töprengett e bűnös terv felett, a vége mégis csak az lett, hogy szándékát végrebajtotta. Február 10-én este a takarék tűzhelyben, apró galyfákból tüzet rakott s a tűzbely ajtaját nyitva hagyva, a galyákat akként igazította meg, hogy a belsővégek elégeése után a külsővégek lehullanak s ezután a szoba földjére szórt szalmán már ekkor alvó gyerekeit egy rossz kabáttal letakarta s az ajtót rájuk zárván, minden különösebb ok nélkül egy távoli szomszédba ment bejelgetni.

Számítása jól bevált, mert a szalma a lehullott parázstól csakugyan meggyuladt s mire ő mintegy félóra múlva visszatért, a két gyerek a nagy füstben és a szenvedett égési sebek folytán meghalt.

A nő a szobátüz láttára valósággal őrzöngve hívta segítségül a szomszédokat, hogy a tüzet eloltsák és a gyerekeket megmentésük, de csak a tüzet sikerült eloltani, a gyerekek akkorára már kiszendvedtek.

A községi elöljáróság értesítvén a batóságot, február

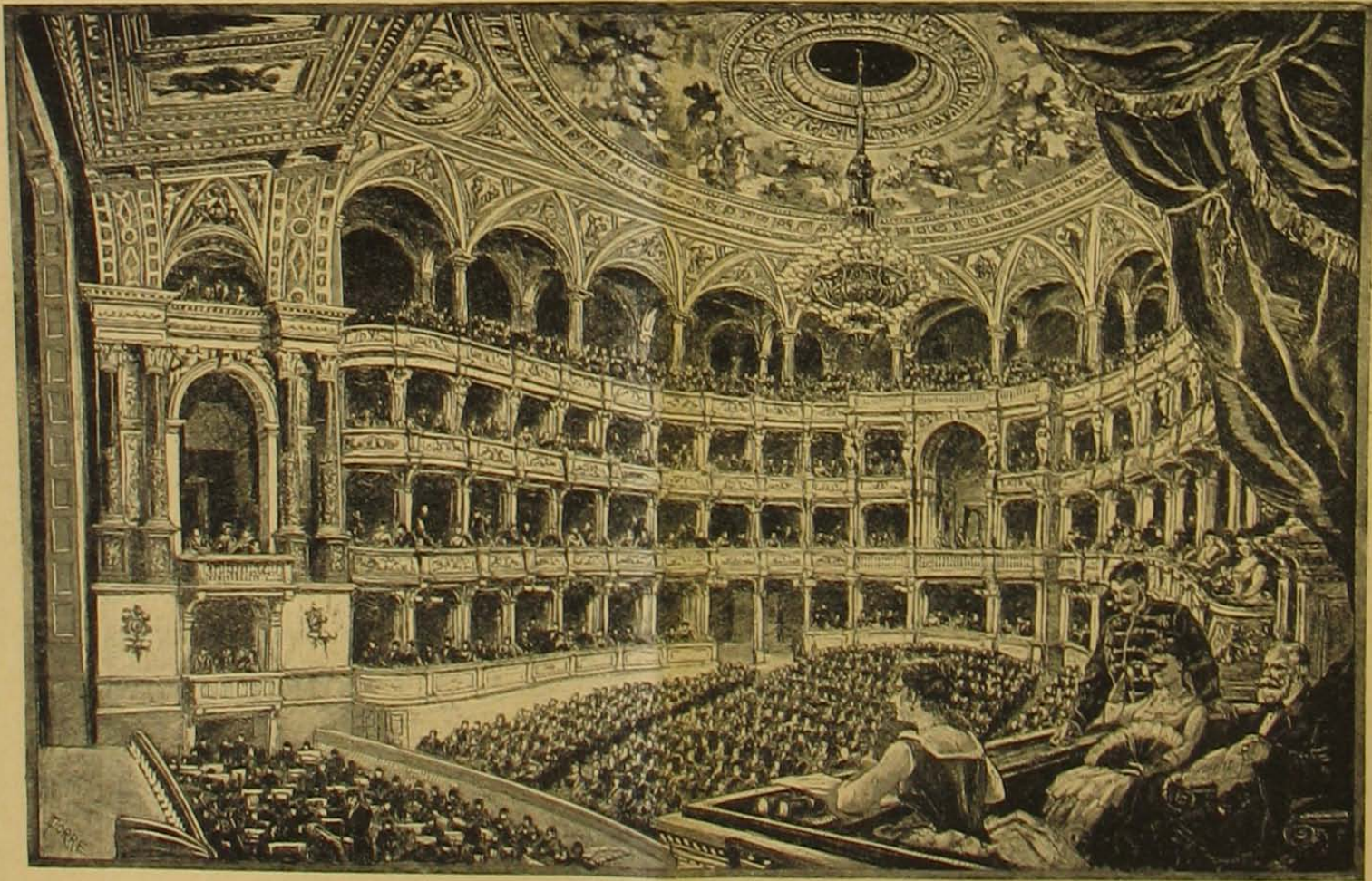
12-én a vizsgálóbíró és két orvosszakértő a helyszínére kiszállt s a szükségesnek látszó nyomozás végett megérkezett Maczonkáról egy két főből álló járőr is. Az előzetes nyomozatot a vizsgálóbíró vezette és mivel az anyának azt az állítását, hogy a tűzhelyben nemcsak a jelzett időben, de még egy héttel előbb sem volt tűz s a magokra maradt gyerekek az idő alatt, míg ő tűzifáért és a szomszédban járt, előkeresték a gyufát és magok raktak tüzet és ebből keletkezett a szobátüz: a tanuként nem igen jelentkező szomszédok közül senki meg nem czáfolta; és mert az anyának a gyermekei halála felett színlelt szívfájdalma és elkeseredése oly közvetlennek és oly természetesen látszott, hogy a hatósági egyének is elbitték, ennél fogva az esetet mint vétkes gondatlanság folytán előidézett balálesetet vették fel s az anyát szabadlábbon hagyta a vizsgálóbíró. Ezzel a jelentéssel vonult be a járőr is a vizsgálóbíró távozása után, mert a vizsgálóbíró nyomozását befejezettek tartván, feleslegesnek találta, hogy az anya által a balálesetre nézve előadott körülményeket még alaposabb vizsgálat alá vegye.

Hatala Mihály őrmester, maczonkai őrsparancsnok ismervén H. A. előleletét és szegényes életviszonyait, gyanusnak találta az esetet és a vizsgálóbíró által elfogadott tényállás ellenére is érdeklődni és puhatólőzni kezdett annak körülményei iránt. Alkalmilag széttekintett a nő lakásában s megfelelő kérdőzködés mellett megállapította, hogy a gyufát nevezett mindig olyan helyen tartotta, hogy a magokra maradt gyerekek ahhoz hozzá nem férhettek. Azt is megállapította, hogy a nő az eset idején tűzifáért nem is járt, hanem csak a közeli szomszédban tartózkodott és pedig minden különösebb ok nélkül, majdnem egy fél óráig. A további puhatólás során pedig már arra is akadtak tanuk, hogy a nagy nyomorúság miatt elkeseredett nő nem egyszer és többek előtt nyiltan hangoztatta, hogy vagy elpusztítja gyermekeit vagy magokra hagyja s ő maga úgy elmegy, hogy soha rá nem akadnak.

Eme adatok alapján kikérdezés alá vette a nőt, a ki a bizonyítékok sulya és a lelkiismeretmardóság következtében megtörve beismerete, hogy gyerekeit elkeseredésében, szándékosan pusztította el, még pedig úgy, a mint azt fentebb előadtam. Az ekként megállapítottakhoz képest a nőt elfogta, a törvényszékhez bekisérte, hol a kiderítettek és a nő beismerése folytán az egész ügy új fordulatot vett s a terhelt nő sulyos elítéltetését eredményezte.

Igaz, hogy eme bűncselekmény — valódi adatait ismervé — igen sulyos volt. De az indító okot is tekintve, sokan azt mondjuk rá, hogy akkor sem esett volna nagy sérelem a jogrenden, ha az előző vizsgálat által megállapítottak alapján, mint gondatlanságból származó eset került volna is elbírálás alá és fejeztetett volna be. Hogy ez a felfogás, az adott körülmények között, helyes-e vagy nem, annak vitatása magasabb szempontok alá esvén, bizzuk másokra. Minket csak csendőri szempontból érdekel a dolog. És pedig azért, mert a csendőrnek még a legjelentéktelenebb eset felett sem szabad csak úgy felületesen átsiklani, hanem keresni, kutatni kell az okokat, egybevetni a körülményeket, hogy a bűncselekményt teljesen megvilágítva, kiderítve adhassa át az arra hivatott hatóságnak.

Eme fontos kötelesség alól nem menti fel a csendőrt azon körülmény, hogy — mint a jelen esetben is történt — a hatóság az előző vizsgálat adataival is meg volt elégedve. Mert míg egyik-másik érzékenyebb s basonló dolgokkal kevésbé törődő egyén így is bele-

A magyar királyi operaház nőzőtere.

nyugszik a hatáság intézkedésébe, addig más, nyugtalanabb vérű, a hatáságokkal esetleg összeférhetetlen egyén, ha rá jön az igazi okra, eltussolásról, részre-bajlásról kiabál és kész úgy a hatáságot, mint a csendőr-éget ilyenekkel megrágalmazni.

Ezt pedig a csendőrnek tűrni nem szabad. Nem szabad még akkor sem, ha az ilyen rosszakaratu állítások által nem az ő, hanem más hatáság tekintélye csorbítatnék is.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Laknak-e a Vénusz bolygón?

A nem szakember előtt mindenestre a csillagászatnak az a legérdekesebb része, a mely azzal foglalkozik, hogy más égitesteken felfedezze az ott élő értelmes lények nyomait, vagy legalább is az égitest fizikai vizsgálatából következtetést vonjon annak lakhatóságára. A csillagászat ugyan már régen nem foglalkozik az ilyen problémákkal, mivel tudja, hogy tudományos értelemben nem oldható meg, de a népszerű csillagászati munkák írói mindig nagy előszeretettel foglalkoznak velük, mivel tág teret engednek a képzelődésnek. Sztrókay Kálmán, ismert csillagászati író, a következőket írja e kérdésről a „M. H.”-ban.

Szinte csodálatos az embereknek ez a módfelett való érdeklődése a más bolygók emberei iránt, a mi azt mutatja, hogy szeretnők, ha a távol világűrben lennének még rokonaink, a kikről tudunk s a kik talán mirőlünk is tudnak. Néha erőszakkal ragaszkodunk egyik-másik égitest benépesítéséhez, mint például a Mars esetében, a miről pedig már tudjuk, hogy minden megfigyelés tanúsága szerint e bolygón nincsenek meg a mi fogalmaink szerint való feltételei az ember által lakhatósághoz s általában a szerves élet létezéséhez. Ez a modern antropomorfizmus épen mostanában érte el tetőpontját, mikor olyan neves asztronómusok, mint Pickering és Todd foglalkoztak azzal a bolond tervvel, hogy hatalmas reflektorral, illetve a dróttalan táviró segítségével közlekedést létesítsenek a marslakókkal.

A kutatások kezdetén valóban a Mars bolygó látszott legalkalmasabbnak arra, hogy rajta keressük az értelmes lények nyomait, különösen ama famózus csatornák miatt, miket kezdetben mesterséges alkotásoknak hittek s ebből mindjárt arra következtettek, hogy a Marsbeli emberek sokkal kifejlettebb technikai eszközökkel rendelkeznek, mint mi, a kik valóban képtelenek volnánk a mi földünkön a mars-csatornához hasonló művet létrehozni. Most pedig, hogy a Marslakók hiveinek napja erősen lenyugvóban van, már is fölvetődött egy másik bolygónak, a Vénusz lakhatóságának kérdése s meg kell engednünk, hogy a mostani ismereteink alapján e bolygóról sokkal nagyobb valószínűséggel állíthatjuk azt, hogy lehetnek rajta emberek, mint akármelyik másikról.

A Vénusz ugyanis csaknem tökéletes ikertestvére földünknek, nagyság, sűrűség és szerkezet dolgában. Mivel csak háromnegyedrész olyan messze van a Naptól, mint a földünk, felületén kétszerannyi hőmennyiséget kap a Naptól, mint a mi földünkön egy megfelelő nagyságú felület, azonban a légkörében levő rendkívül sok vízpára abszorbeálása következtében a hőmérséklet nem lehet sokkal nagyobb a földinél. Tengelykörüli forgásának ideje 23 és fél óra, tehát a Vénusz napja

csak félórával rövidebb a földi napnál. Átmérője csaknem egyenlő a földével: három százalékkal kisebb, míg tömege a föld tömegének nyolcz tizedrésze s így közepes sűrűsége is körülbelül ilyen arányban van a földével.

A Vénusz azonban igen nehezen megfigyelhető égitest a mi földünkről nézve, mivel belső bolygó lévén, akkor, mikor legközelebb esik hozzánk, épen a meg nem világított felét fordítja felénk, a mi semmit sem láthatunk, mikor pedig az egészen megvilágított korongját látjuk, akkor van legtávolabb tőlünk, a Napnak tulsó oldalán, úgy, hogy akkor a Nap intenzív sugarai között nem figyelhető meg. E két szélső batár között korongja ugyanolyan fázisokat mutat, mint a bold és a megvilágított sarlóalakú részeit figyelhetjük csak meg, a mire legalkalmasabb idő az alsó konjunkció előtti és utáni barminczbat napi időköz.

A sarló belső vonalának szelén észlelt szabálytalanságokból azt lehet következtetnünk, hogy nagy belyégek vannak a bolygón. Néha növekvő fázis esetén intenzív fehérek láthatók a sarkok közelében, a mik valószínűleg jégmezők lehetnek, milyenek földünkön és a Marson is vannak. Az egyenlítő tájkán halvány, sötét alakzatok különböztethetők meg, miket kontinensek között levő tengereknek gondolhatunk s ezekről a tengerekről Bianchini és De Vico pontos térképeket is készítették s bizonyos, hogy azok a valószínűleg meg is felelnek.

A légkör létezéséről leginkább a nap korongja előtt való átvonulások alkalmával győződhetünk meg s ilyen alkalmakkor sikerült is megállapítani, hogy a Vénusz légköre másfélszer olyan vastag, mint a földé. Ebben a légkörben a színképelemzés bizonyossága szerint rendkívül nagy mennyiségű vízgőz van, sőt még azt is lehetjük, hogy a Vénusz állandóan felhőkkel van borítva s ez a felhőréteg okozza azt is, hogy a felületi alakzatokat csak igen homályosan láthatjuk rajta.

Láthatjuk tehát, hogy egyáltalában minden észlelés csak megerősítheti azt a föltevést, hogy e bolygón megvannak a szerves élet keletkezéséhez szükséges feltételek, mik között első sorban a levegő és a víz létezése foglal helyet s ha meggondoljuk, hogy a hőmérséklet sem lehet sokkal magasabb a mi forró égövünkénél, a Vénuszon levő szerves élet igen hasonló lehet a mi forró égövünk életéhez.

Természetesen bizonyosnak semmit sem mondhatunk, mert hiszen a megfigyelések nagyon megvannak nehezítve és a részletekre vonatkozólag semmit sem nyújtanak és minden bizonyára nem is igen fognak nyújtani a jövőben. A képzelődésnek tehát tág tere nyílik a Vénusz benépesítésében s e munkáját sokkal nagyobb tudományos valószínűséggel végezheti, mint a hogy a Marsnál tevette. Egyrészt azért, mert eddig valóban nem ismerünk semmi ellenérvet, másrészt pedig nem kell tartani a tudomány ellenőrzésétől sem, mi a Marsnál végre is bebizonyította, hogy a bolygón egyáltalán semmi olyan jelenséget nem észleltünk, a mely annak lakhatósága mellett szólna.

Talán felesleges külön felemlíteni, hogy a Vénusz lakhatósága — minden valószínűsége mellett sem tudományos tény s nem is lehet azzá, mivel a tudománynak keretébe sehogyssem illesztetők be az ilyen tisztán spekulatív természetű problémák. A megfigyelő csillagászat igyekszik megállapítani az égitestek fizikai szerkezetét, de eredményeiből nem következtet olyan dolgokat, miket igazolni nincsen módjában, bármilyen tetszetősek is legyenek azok s bármennyire is érdekelnék a mai embert, a ki mindenütt keresi az életet.

KÉPEINKHEZ.

Operaházunk huszonöt éves jubileuma.

A budapesti m. kir. Operabáz, illetve magyar elnevezés szerint: Dalmúszinbáz, f. évi szeptember 27-én érte meg felavatásának 25 éves évfordulóját. A m. kir. Operabáz magasabb zenei műfaj kultiválására hivatott állami műintézet. Építését, Ybl Miklós tervei szerint, 1875. év augusztus havában kezdték meg és kilencz hosszú év telt el, míg eme, úgy külső mint belső berendezésében feltűnő gondossággal, csinnal és műizléssel épített s ekként a székesfőváros legszebb épületei közé sorolható középület építkezését befejezték és 1884. évben rendeltetésének átadhatták.

A m. kir. Operabáz az Andrásy-utnak és a Váczi-és Teréz-körutak közötti részen van. Felépítése — a telek árával együtt — közel nyolcz millió koronába került. Fentartása is rengeteg összeget emészt fel, mert alkalmazottai nagy számmal vannak és egyes operai művészek vagy művésznők még a minisztereket is meghaladó évi fizetése van s emellett az előadott darabok is, a díszletek pazar kiállításánál fogva, szintén sokba kerülnek. Így aztán, miután csak 1220 ballgató fér bele, a befolyó jövedelem sohasem fedezi a kiadást. Ügyeinek rendezése régebben a belügyminiszteri tárczához tartozott, pár év óta azonban a vallás és közoktatásügyi miniszter hatáskörébe utalták.

A jelen számunkban közölt képek magát az épületet és nézőterét mutatják.

HIREK.

Megtámadott csendőr. Papp János isaszegi őrsbeli csendőrt szeptember 5-én, a postára menet, Hornyos Jakab, a feletti bosszújában, bogy őt nevezett csendőr egy kibágásért feljelentette, durván szidalmazta, majd pedig feleségével együtt megtámadta. Papp csendőr támadói ellen kardot rántott és azzal Hornyost bal alsó karján és kezefején megvágva, súlyosan megsebesítette. — Barest bibarmegyei községben szeptember 27-én, Koroly Péter és Padurán Sándor ottani lakosok Sarkas László cz. őrsvezetőt, ki szolgálaton kívül sétálva őket közrend elleni kibágáson érte és rendre intette, megtámadták és tetleg bántalmazták. Sarkas czimz. őrsvezető támadói ellen kardot használt és mindkettőjüket súlyosan megsebesítette.

Agyonvert család. Gáborján községben, a mely Bibarmegyének berettyó-ujfalui járásában fekszik s a legutóbbi népszámlálás adatai szerint, 358 házzal megllett, 1621 magyar ajkú lakosból áll, október 5-én a hajnali órákban vad kegyetlenséggel kiirtottak egy három tagból álló családot. Az eset részletei a következők: Szabó Lajos gáborjáni gazdálkodó udvarán, szeptember 5-én éjjel 1 órakor egy boglya széna, melyet tulajdonosa előző nap tűz ellen biztosított — meggyulladt. A tüzet, melynek oltásánál a károsnak — azzal régebben álló — Nagy Sándor nevű szomszédja, bána népével együtt szintén segílykezett, a község lakosságja lokalizálta. A tűz lokalizálása után a jelen voltak egyike Nagy Sándort a tűzifocskendő részesővével fejbe vágta, mire őt többen megrohanták s az időközben védelmére siető nejével együtt kapákkal, karókkal és vasvillákkal agyonverték, majd pedig az agyonvert házaspárnak szintén jelen volt leányát, férjezett Főgyi Károlynót, ki szüleinek eredménytelen védelmezése és azok agyon-

veretése után, futásban keresett menedéket, üldözöbbe vették s azt mintegy 800 lépésnyire terjedt bajeza után, a Berettyó folyó vizén is átkergetve, utolérték és szüleihez basonló módon, szintén agyonverték. Az eset megtörténte és a csendőrség értesítése után, a helyszínen Valló József hadnagy vezénylete alatt, 20 főnyi legénység összpontosított. A nyomozást bevezető csendőrségnek öt napi erélyes és körültekintő nyomozás után, úgy a tettesek, mint a tanúk konok tagadása daczára is sikerült a tetteseket és bűnrészeseket 41 gáborjáni férj és 1 nő személyében kiderítve elfogni és a bűnjelekkel együtt, a nagyvárad kir. ügyészségnek átadni. A letartóztatottak között van a község II. bírása, a község gazdája és az egyházzagondnok, valamint az éjjeli őrs is.

Orvtámadás. Sonae László kimpuluinyági őrsbeli csendőrt, szolgálat teljesítése közben, október 3-án, este 9 órakor Kimpuluinyágon egy ismeretlen egyén karóval orozva bába ütötte és elmenekült. Sonac csendőr az ismeretlen támadó ellen menekülése közben egy eredménytelen lövést tett. A csendőr az ütés következtében fején és jobb vállán 3—4 nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett. A támadót az őrs nyomozza.

Rablógyilkosság. A Zaránd és Szimitye községek közötti uton, október 6-án, délután 5—6 óra között, Gomoj Nyiesztor talácsi lakost, ki János nevű 13 éves unokájával együtt almával házalt, Mácsár István simonyfalvai esavargó megtámadta és nyolcz forgópisztoly-lövéssel meggyilkolva kirabolta. A fiura szintén tettye lövést, de annak tüszője felfogta a golyót. A menekülő rablógyilkost a zarándi őrsnek Joek Mihály cz. őrsvezető és Veigert Ádám csendőrből állott járőrs, október 7-én, a nadabi vasuti állomáson elfogta.

Adományok a nyugdíjptólló-egyesület javára. A létesítendő csendőrségi nyugdíjptólló-egyesület javára újabban a következő adományok folytak be: Gróf Szapáry István uradalmi intézősége 18 korona, mely adományt köszönettel vettük és rendeltetési helyére fogjuk juttatni. Ezzel a már befolyt összeg 319 korona 76 fillérre emelkedett.

Vidám könyvtár. Tábori Kornél a Csendőrségi Lapok hasábjairól is előnyösen ismert nevű író „Vidám Könyvtár” cziműen egy könyvsorozatot becsátott közre, melynek 64 oldalra terjedő I. füzeté, Szomaházy István bevezetőjével és számos, a gonoszok világából vett humoros elbeszéléssel, csinos kiállításban most jelent meg. Ára 50 fillér. Terjeszti a m. kir. Államvasutak Hírlap- és Könyvtárusítása. Kapható minden nagyobb vasuti állomáson és minden könyvkereskedésben.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egerek és tolvajok. Eredeti módon rabolt ki két londoni esavargó, Williams és Head, egy londoni vendéglőben idomított egerek segítségével négy bolygot. A bolygek egy kis asztalka körül ültek és javában szürceölték az abszintot, a mikor a két esavargó belépett. Észrevétlenül a bolygek mögé kerültek és mindegyiknek a vállára egy-egy idomított egeret csempészték. Az idomított állatocskák azonnal futkározni kezdtek és a következő pillanatban a bolygek sikongva a székekre ugráltak és iszonyú sikoltásait meg jajveszékletet vittek véghez. A helyiségben leirhatatlan kavargódás támadt. Williams és Head felosaptak lovagoknak és a bolygek segítségére siettek. Meg is szabadították őket a csunya

kis állatkáktól, de egyben igen ügyesen elszedték ékze-reiket és pénztárczáikat is, a mit annál könnyebben megtebettek, mert a pinczerek és a vendégek, abban a dicaéretes törekvésben, bogy ők is valamikép hasznára legyenek a bölgyeknek, velük versenyt kiáltoztak és örültek módjára ide-oda szaladtak. A bölgyek nem győztek eléggé hálálkodni Williamsnak és Headnek, a kik emelt fővel távoztak diadaluk színhelyéről. Am egy titkos rendőr, a ki véletlenül szintén a korcamában volt és végignézte az egész jelenetet, utánuk ment és letartóztatta a két leleményes tolvajt.

A dohányzás különböző módjai, Közülünk, a kik nagyobbára csak szivar vagy cigaretta alakjában és pipában fogyasztjuk a horsosan megadóztatott dobányt, csak keveseknek van fogalmuk arról, hogy hányféle számtalan módja és variációja van szokásában a dobány élvezésének a föld kerekéségén különösen a primitív törzseknel. Így a negritosok Luzon-szigeten, a mely a Filippi-szigetekhez tartozik, a szivar égő végét fogják a szájukba és így nyelik le a vastag füstöt. A Himalaya bόμεzőin él egy néptörzs, a melynek a dobányosai egy kis alagútszerű nyílást vájnak a jégbe, a melynek egyik végébe dobányt és egy darabka égő faszenet helyeznek el és a másik nyíláson át a földre lebeveredve lélezkzik be a füstöt. A Kay-York félsziget lakói Ausztráliában az égő dobány füstjét egy négy láb hosszú üres bambuszszal fogják fel és ezt a pipát a társaságban kézről-kézre körbe adják. Paraguayban asszonyok rágszálják a dobányt és az összerágott bagót az üdvözléséknél szokásos csók előtt kiveszik a szájukból. Hogy milyen keserű az ilyen csók, azt el lehet képzelni. Virginiában, Georgiában és Albániában egy fadarabot szopogatnak, a melyet előzőleg vízben kiáztatnak és aztán megbengergetnek dobányporban. A legvisszataszítóbb az eszkimók szokása, a kik a pipaszárban összegyülemlett mocskot szürsölik és csak azért pipáznak, hogy ezt az utálatos nedvet gyűjtsék. A mocbans törzselieknek, Délafrika egy teljesen degenerált törzsének egészen eltorzult orrczimpái vannak a mértéktelen burnótozás-tól. Orrlyukaikat annyira teletömik dobányporral, hogy azután külön e célra készült elefántcsont kanalacska-val kell azokat kikanalazni. Azért minden egyes ember magánál bord a bajába tűzve egy ilyen szerszámot. Dzsaszireb lakói a Tigris és az Eupbrát között dobányukat nátronnal keverik és ezt a pépet ők bukának nevezik. Ezzel a keverékkel teletömik a szájukat és aztán nyugodtan fekvé élvezik a batását. Transvaalban és a batáros országokban a kafferek antilop-szarvából szívják a dobányfüstöt. Az aequator környékén lakó négerék a földbe vájt lyukakból szívták a dobányfüstöt és ez volt a zulu-fönökök szokása is, a kik mindig büszkén hirdették: „Az egész föld az én pipám!”

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan vagy nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködés-

seknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

70. Lapunk nem természettudományi közlöny. Egyebekben felelet helyett adnunk egy jó tanácsot: Az ember feje olyan, mint egy kamra, a melybe giki állása és foglalkozásához képest — annyit raktároz el, a mennyire szüksége van, hogy hivatásának megfelelően. Vannak emberek, a kik csak annyit raktároznak el, a mennyire okvetetlenül szükségük van; ezek okos emberek. Vannak azonban olyanok is, a kik szarka módjára minden ceillógó lim-lomot hordanak be abba a kamrába a legtarkább összevisszaeságban, csak azt nem, a mire okvetetlenül szükségük lenne. A mikor aztán valamit elő skarnának venni, akkor nem találnak semmit. Ne kövessé az utóbbiak példáját, mert ezek — nem okos emberek.

K. A. nyug. őrmester Radafalva. 1. Egy koronás bélyeggel ellátott, melléklet nélküli kérvényét küldje be közvetlenül a honvédelmi ministeriumba, előreláthatólag megkapja. 2. Csak akkor szüntetik be, ha oly állami vagy törvényhatósági szolgálta lép, a hol több javadalmazást élvez, mint volt a csendőr-ségnél.

116. 1. Nem. 2. Kérdés: Mi a különbség a felségsértés és a király bántalmazása között? Válasz: Azon ezandékos és jogellenes esetek, melyek a király uralkodói állását, az állam létezését, épességét vagy a fennálló alkotmány lényeges intézményeit támadják meg, felségsértésnek neveztetnek. A btkv. 139. §-a szerint pedig, a ki a királyt tetteg bántalmazza, a mennyiben cselekménye felségsértést nem képez; a király bántalmazásának büntetett követi el. — Tetteg bántalmazás alatt a tetteg gyakorlat minden jogtalan behatás értendő. Az alatt a kitétel alatt, «a mennyiben cselekménye felségsértést nem képez» az értendő, hogy a cselekmény nem irányul a király élete, testi épége vagy szabadsága ellen; ki van zárva tehát minden olyan bántalmazás, a mely a király testépességének megsértését okozza.

Sarudi őrsvezető. 1. Az elévülés napja mérvadó. 2. A büntető novella 45. §. 1. pontjában előforduló «erőszakkal» kitétel alatt értendő, ha valaki egy nőt tetteg bántalmazással, elzárással lefogással, kerit meg más részére.

M. J. jörm. Bemászásról lévén szó, büntett.

Járvás csendőr. 1. Igen. 2. Hol olvasott valamit «ideiglenes» tárgyról? 3. Koszoruk elvitele érték szerint minősülő lopás képez. 4. Kehely, szentségtartó, füstölő, misemondóruha, mieekönyv, oltári gyertyák stb. Nem tartoznak azonban ezen fogalom alá oly tárgyak, a melyek nem szertartás céljaira rendelkeznek, hanem a közönség kényelmére szolgálnak: padok, szőnyegek, gyűjtőperselyek stb.

Szopó csendőr. Lopás vétsége.

K. őrmester Polgár. 1. Hatósági közeg. 2. Szolgabírói hivatalnak jelentendő fel. 3. Olvassa el Sarudi őrmester-nek 2. alatt adott válaszunkat.

9999. 1. Olvassa el figyelmesen, rájön. 2. Megsérülés lehet külső, vagy belső. Ha az orvos megállapítja, hogy a kórállapot szolgálatban, ésés következménye, akkor — tekintet nélkül külső vagy belső sérülésre, — a kórházi ápolási költségek a kincstárt terhelik.

Sub Itosa és Murcsán csendőr. Forduljanak közvetlenül illetékes helyre. Bélyeget lapunk javára bevételoztük.

Közgazdalkodás. Már nehányszor megüzentük, hogy a gazdalkodás s a vonatkozó kérdések megvitatásába nem bocsátkozhatunk, mert e téreni félreértések eloszlására a szárnyparancsnokság van hivatva s mi — nem mérvadó véleményünkkel — a szárnyparancsnoki döntésnek nem prejudikálhatunk. De nem adhatunk felvilágosítást már azért sem, mert nagyon sok csendőr a kiadott pótlék világos és mindenki által könnyen megérthető határozmányait sportszerűen félromagyarázza, s a hajánál fogva előrángatott érvekkel igyekszik, annak más értelmet adni.

D. J. Szolgabírói hivatal a helyre.

HIVATALOS RÉSZ.

Őrsök felállítása.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület kassai szárnyának területén Krasznahorkaváralján,

a m. kir. V. sz. csendőrkerület balassagyarmati szárnyának területén Panyidaróczon, 1909 október hó 1-én, egy-egy 5 főből álló gyalogőrs állított fel.

Őrsök áthelyezése.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület löcsei szárnyának területén a szepesgyörkei őrs 1909 okt. 1-én, Szepesmindazentre,

a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület nagykárolyi szárnyának területén, a nagymajtényi őrs, ugyancsak 1909 okt. 1-én, Kismajtényba helyeztetett át.

Különítmény felállítás.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület temesvári szárnyának területén Hosszuszón, 1909 okt. 1-én egy 5 főből álló különítmény állított fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsege folyó évi szeptember hó 16-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Polster Kálmán m. kir. VI. sz. csendőrkerületbeli századosnak kiváló szolgálatai elismerésül *a katonai érdemkeresztet* legkegyelmesebben *adományozni* és legkegyelmesebben *elrendelni* méltóztatott, hogy

Nádpatak Ágoston m. kir. VI. sz. csendőrkerületbeli főhadnagynak kiváló szolgálatai elismerésül *a legfelsőbb megelégedés* kifejezése tudtul adassék.

Ő császári és apostoli királyi Felsege folyó évi szeptember hó 24-én, Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Bariss Árpád, a m. kir. bonvédelmi miniszterium 16. osztályába beosztott m. kir. csendőrszázadosnak, sok évi kötelességű és igen eredményes szolgálatai elismerésül *a Ferencz József-rend lovagkeresztjét* legkegyelmesebben *adományozni* méltóztatott.

Áthelyeztettek:

1909 október 16-ával:

Margineán János járásörmester, a III. számú csendőrkerületről, a IV. számú csendőrkerülethez;

Pataki András járásörmester, az V. számú csendőrkerületről, a VIII. számú csendőrkerülethez;

Szabó Sándor járásörmester, a IV. számú csendőrkerületről a VIII. sz. csendőrkerületbe.

Matusek András járásörmester, a VIII. sz. csendőrkerületről, a III. sz. csendőrkerülethez;

Palóczi Mibály járásörmester, a VII. számú csendőrkerületről, az V. számú csendőrkerülethez.

Nyugállományba helyeztettek:

1909. évi október 1-ével:

Deák Lajos, m. kir. III. számú csendőrkerületbeli járásörmester a megejtett felülvizsgálat alapján, mint *»rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan»*.

Választott lakhely: Albertfalva.

Domahidi András m. kir. VIII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján mint *»rokkant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan»*.

Választott lakhely: Nagykároly.

Bárony József V. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a felülvizsgálati szabályzat 3. §-ának 2. bekezdése értelmében.

Tartózkodási hely: Fertőszentmiklós.

Rusz János, m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint *»rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan»*.

Választott lakhely: Szepsibükszád.

Várakozási illetékekkel szabadságoltatik:

Nyusál Ambrus, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján mint *»jelenleg szolgálatképtelen»*, 1909 október 1-étől számitandó egy évre.

Választott lakhely: Sárbogárd.

Előléptettek:

1909 október 1-ével:

Az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Bazsika Ferencz, Miklós Gergely és Elek Lajos csendőrök, *csendőrcímzetes őrsvezetők*ké.

Katonai szolgálati jel.

A legénység I. osztályu katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Tóth Ferencz és Horvát József I. járásörmesterek 1909 okt. 23-án, Németh István I. járásörmester 1909 okt. 6-án.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel el-
láttattak:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Koltai Lajos cz. őrm., 1909 okt. 6-án, Villányi Imre
cz. őrsv. 1909 okt. 24-én, Gelencsér Mihály cz. őrm.
1909 okt. 6-án, Kiss Gyula őrsv. 1909 okt. 30-án,
Petkovics Jakab csend. cz. őrsv. 1909 okt. 24-én, Hor-
váth Lajos II. őrsv. 1909 okt. 21-én, Szanati József
cz. őrsv. 1909 okt. 6-án, Viberál Pál cz. őrsv. 1909
okt. 6-án, Fenyvesi Mibály őrsv. 1909 okt. 8-án, Szabó
Imre I. és Tóka János II. őrsv., valamint Tomik Ist-
ván cz. őrsv. 1909 okt. 6-án és Nagy Sándor II. csend.
cz. őrsv. 1909 okt. 2-án, végül

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Rend Lajos őrsv. 1909 okt. 1-én.

Névváltoztatás.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Podvezánecz György csendőr vezetéknévét a m. kir.
belügyminiszter urnak 1909. évi 111,200/VI-a. számú
engedélye alapján „Pálfi”-ra változtatta.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Zálog Mibály csendőr vezetéknévét a m. kir. belügy-
miniszter urnak 1909. évi 50,349/VI-a. számú engedélye
alapján „Szöcs”-re változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Kiss József IV. őrsv., Czvitkovics Ilonával, 1908 okt.
18-án, Bálványoson.

Páris Lajos cz. őrsv., Ujvári Klára Erzsébettel, 1909
szept. 21-én, Tamásiban.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Tatár Mibály cz. őrsv., Tatár Terézzel, 1909 szept.
5-én, Zabohán.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás az apatini m. kir. járásbírósnál. Fizetés
pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv
szóban és írásban. Négy középiszkolai osztály. Telekkönyvi
vizsga. Kérvények a zombori kir. törvényszék elnökéhez 1909
nov. hó 2-ig.

Egy irtóki állás a szekszárdi kir. járásbírósnál. Fizetés
pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 korona. Magyar nyelv szó-
ban és írásban. Négy középiszkolai osztály. Telekkönyvi vizsga.
Kérvények a szekszárdi kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi
október hó 25-ig.

Egy hivatalozolgai állás a pécskai járásbírósnál. Fizetés
600 korona. Lakpénz 320 korona. Ruhailletmény 100 korona.
Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények az aradi kir. tör-
vényszék elnökéhez 1909 okt. 30-ig.

Egy hivatalozolgai állás az óradnai kir. járásbírósnál. Fi-
zetés 600 korona. Lakpénz 160 korona. Természetbeni ruházat.
Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a besztezercei kir.
törvényszék elnökéhez 1909 okt. 26-ig.

Egy irtóki állás a tokaji kir. járásbírósnál. Fizetés pótlék-
kal 1400, korona. Lakpénz 320 korona, esetleg természetbeni
lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiszkolai osz-
tály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a sátoraljaújhelyi kir. tör-
vényszék elnökéhez 1909. évi nov. hó 3-ig

Egy hivatalozolgai állás a nagyrőcezi kir. járásbírósnál.
Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 200 korona. Ruha-
illetmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvé-
nyek a rimaszombati kir. törvényszék elnökéhez 1909 november
hó 11-ig.

Egy irtóki állás a kaposvári kir. törvényszéknél. Fizetés pót-
lékkal 1400 korona. Lakpénz 640 korona. Magyar nyelv szó-
ban és írásban. Négy középiszkolai osztály. Telekkönyvi vizsga.
Kérvények a kaposvári kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi
okt. 26-ig.

Két II. oszt. intézeti szolgálai állás a nagyváradi honvél had-
apródiskolánál. Fizetés 1320 korona, természetbeni lakás vagy
megfelelő lakbér. Ruhailletmény 120 korona egyszer s minden-
korra. Magyar nyelv szóban és írásban, megfelelő képesítés
könyvkötészetre, mechanikára vagy műasztalosságra. Fél évi
próbaszolgálat. Kérvények a m. kir. honvédelmi miniszterhez
1909. évi nov. 15-ig.

Egy irtóki állás a ráckevei m. kir. járásbírósnál. Fizetés
pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv
szóban és írásban. Négy középiszkolai osztály. Telekkönyvi
vizsga. Kérvények a pestvidéki kir. törvényszék elnökéhez 1909
okt. 31-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... *Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószeresek dus választékban.* ...

Szives tudomásul, hogy Honv. miniszter ur önagyméltósága által legújabbán kiadott körrendelet szerinti Köz-
gazdálkodási pótlékban jelzett összes nyomtatványok és könyvek, teljesen a hivatalos minták és utasítás értel-
mében készítve, füzetekben valamint külön ivenkben is, raktárunkon már készen kaphatók. Kérjük h. rendeléseiket.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zschkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Közszellem, egyetértés.

Irta: *Virágh István* csendőrszázados.

Ki ne hallotta volna már e vezérszavakat? Kinek nem dobbanna meg a szive, ha e nekünk katonáknak oly sokat jelentő, mély értelmű szavakat hallja? Kinek nem tárulna szemei elé az a széles látbatár, melyet e két szó mély értelme jó katona. elé varázsol?

Azt hiszem kevés katona, de különösen kevés csendőr van, a ki e két szó mélyebb értelmezéséről több-kevesebb elmélkedést, oktatást ne hallott volna; mégis mert a közszellem és egyetértés, ha megvan, egyedüli alapja lehet csak a közös célra egyesült erők sikeres érvényesülésének, nem vélek ennél fogva hiába való munkát végezni, mikor ezek felett elmélkedem.

A katonai kiképzés feladata testileg, szellemileg, erkölcsileg előkészíteni a nyers anyagot arra a magasra, hogy mikor a Haza, a Király érdekében szükséges, az ember egyenként és összességében talpra állni, helyét emberül, vitézül megállni tudja s úgy a Haza, mint a Király fennkölt személyének védelmében mindenről megfeledezve, minden más érzését félretéve, csak e célra fejthesse ki minden testi és szellemi erejét, ügyességét s végeredményben elérje a kitűzött célt, az ellenség leverését.

Ámde a mai előrehaladott korban, a technika bámulatosan haladó fejlődése és uaponként jelentkező újabb vívmányai mellett, mikor a hadviselés hatványozott áldozatokat követel, rombolásokat idéz elő emberben és anyagiakban egyaránt, mind ritkábbá válik az alkalom, hogy a hadviselés céljaira rendelt és előkészített csapatunk egyes tagjai és összessége kifejthesse hatóerejét s megmutathassa, hogy a gondosan ápolat közszellem és egyetértés milyen sikereket képes felmutatni.

Csapatjaink hékeállapotban a végcélra csak mint elméletet láthatják maguk előtt, de szükséges azért, hogy ezen csak elméletben előttük lebegő célért is bevülve, minél tökéletesebben kifejlödvé úgy az egyes emberben, mint az összességben a közszellem és egyetértés úphatására irányuló hajlam, erkölcsi alapot teremtsen arra az alkalomra, mikor valóságban is meg lehet és meg kell mutatni, hogy hazánk minden egyes férfia az utolsó szívdobbanásáig helyt tud állni az ellenséggel szemben.

Más a helyzetünk nekünk csendőröknek jóllehet abban az esetben, ha hazánk veszélyben forog, ha ellenség

háborgatja, a rendes állapottól eltérőleg mireánk is magasabb, eszményibb feladatok megoldása vár s a testi és szellemi ügyesség, az önfeláldozás és kötelességteljesítés oly foka kívánatik tőlünk, mely a mindennapi jóval felülmúlja, s mely csak egy jó katonától, illetve egy hivatása magaslatán álló katonai csapatától várható.

Más a helyzetünk nekünk csendőröknek. Mert míg a hadviselésre rendelt csapatok csak hadjárat esetén, vagy mondjuk békében a legritkább esetben s akkor is ismert ellenfél leküzdésére felhasználva fejthetik ki nagyobb részt tömegben vagy tömeges együttlétben erejüket, addig nálunk úgy az egyes ember, mint az összesség kisebb-nagyobb csoportban, vagy csapatban a legbékésebb állapotok mellett is, ügyesülván pillanatnyilag jöhet abba a helyzetbe, hogy vitézül kell helyét megállania, vérént ontania és mindenét feláldoznia a Királyért és Hazáért.

Ez hoz bennünket közelebb az elmélet kapcsán is a végezőhöz s ennek kell ébren tartania bennünk a kifejlett közszellem és egyetértés alapozó erejében való rendületlen hitet és bizalmat; ez buzdítsa az egyest és összességet, hogy az összetartozandóság érzetét, az ez alapon kifejlődő bajtársiasságot ápoljuk s minden oly érzést, gondolatot, cselekedetet, mely ennek úgy az egyes, mint az összesség közös erővel nyesegetni, kiirtani igyekezzék s ez késztet arra, hogy tiltakozó szavamat emeljem fel *olyan gondolkodásmód, olyan cselekedetek, meggondatlan kijelentések és elejtett célzások ellen, melyek a bajtársak s nem ritkán az előljárók, vagy följobbalók egyéniségének, vagy cselekedeteiknek rosszindulatú bíráltságára, lekicsinyítésére vonatkoznak.*

A „Szolg Szab” I. R. 22 pontja így szól:

„A közszellem az összetartozás érzetében és azon szükség fölismerésében gyökerezik, hogy a személyi érdekeket az összesség javának alá kell rendelni. Az adja a rendi állással járó önértet, az ösztönöz kötelességeink szigorú, odaadó teljesítésére és fejleszti a legmagasabb katonai érelyeket. A közszellem folytán leli minden egyes ember dicsőségét az egésznek dicsőségében.”

23. pont:

„Az egyetértés egy csapatot összes tagjainak teljes és készséges megegyezését feltételezi gondolkodásmódjukban és azon törekvésben, hogy az egésznek dicsőségét és a Legfelsőbb szolgálat javát egyesült erővel előmozdítsák.”

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, hár, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

24. pont:

•Ott, hol kicsinyes irigykedés és rosszakarat az érdemesebb iránt, gőg és kicsinylés a kevésbbé jeles iránt nem létezik, a hol az alárendeltékkal való bánásmód, jóakaró és igazságos, az egyenrangúak érintkezése valóban bajtársias, az előljárók iránti magaviselet őszinte és a szolgálatnak megfelelő; a hol minden ügy a kellő helyen találja elintézését, illetéktelen befolyás sorsa igénybe nem vétetik, belső kérdéseket a külvilág elé nem hurcolnak: ott a kölcsönös bizalomban még azon nemes buzgalom fog járulni, hogy az uralkodó rend fenntartásáért, a szerzett dicsőség gyarapításáért; ott termi legáldásosabb gyümölcseit a közszellem és egyetértés.

25. pont:

A bajtársak kölcsönös támogatását az élet minden helyzetében a közszellem és egyetértés parancsolja. Ellenben méltatlanok kimelését és becstelen cselekedeteinek eltitkolása, ezen kötelesség téves felfogásáról tanuszkodnak.

Arany szavak ezek, melyeket szükséges volt idéznem, részint azért, hogy emlékébe idézzem olvasóimnak azon követelményeket, melyeket a mi bibliánk, a »Szolgálati Szabályzat«, a közszellem és egyetértés tekintetében reánk ró, részint pedig azért, hogy midőn a félszeg kinövéseket szóvá teszem, ezekre az aranyigazságokra támaszkodhassam.

Már fennebb kifejtettem, hogy mennyire fokozott mérvben van nálunk csendőröknél szükség a jó közszellemre és egyetértésre, bajtársias együttélés és közös együttműködésre, mégis akad itt-ott gáncsolni való, ha a testületünket illető közszellem, egyetértés és bajtársiaságot szemügyre vesszük.

Nem túlságos hosszú, de mégis elég jelentékeny szolgálati időm alatt szerzett élettapasztalattal nyulok e kérdéshez. Távol áll tőlem, hogy akár az egyik, akár a másik irányban túlzásba menjek, de nem hallgathatom el, hogy ezen élettapasztalataim azt sugallják nekem, hogy éppen itt az ideje annak, hogy ezt az életbe vágó kérdést felvessém.

Hogy a jó közszellem és egyetértés, a kifogástalan bajtársiaság és az ennek következtében elérhető siker miből táplálkozik, azt a »Szolgálati Szabályzat« idézett szavai bőven elénk tárják, én csak azt bangsúlyozom, hogy az ellenkező cselekedetek, beszéd és gondolkodásmódból fakadhatnak azon félszegaések és fattyubajtások, melyek a már legjobban megalapozott közszellem és egyetértés, a legkifogástalabb bajtársiaság és együttműködés tönkretételére alkalmasak, ha csirájukban ki nem irtatnak.

Honnan eredhetnek a félszegaések és fattyubajtások, melyek testületünk jó szellemének megrontására alkalmasak?

A kérdés világos, világos feleletet is vár.

Részint az emberi gyöngeségből, az embernek a rosszra való erős hajlamából, részint abból, hogy testületünk tagjai igen különböző módon és helyeken nyerték elő katonai kiképzésüket és ezzel egyidejűleg a közszellem és egyetértés anyatejét különböző minőségben szívták magukba, az egyik tejnek kevesebb tápláló és eltető ereje volt, mint a másiknak s végül mert a mai már-már általánossá fajult ferde szociális felfogás mellett az emberiség csak úgy tobzódik az elégedetlenségben, feltűnési viselkedésben s alapjában inog azon társadalmi együttérés az emberiségben, mely az együttes jó boldogulásnak és egyetértésnek alapját képezi.

Mindezeknek alapos kibatása van testületünk szellemére és összműködésére is s hova-tovább minél nagyobb állományú lesz testületünk, annál több salak férkőzik közéje, mely a rothadás folyamatát megindítja és súlyos károkat okoz, hacsak az arra hivatott tisztikar ezeket észrevéve és jó példával előljárva, minden erejével azon nem lesz, hogy a fertőző elemek idejekorán eltávolíttassanak a testületből s az itt-ott mutatkozó káros kinövések azonnal hatálytalanná tétessenek.

Ki meri ma már állítani, hogy a »Szolg. Szab.« I. R. 24. pontban említett »kicsinyes irigykedés és rosszakarat az érdemesebb iránt, gőg és kicsinylés a kevésbbé jeles iránt« szórványosan nem jelentkezik s hogy »az egyenrangúak érintkezése valóban bajtársias, az előljárók iránti magaviselet őszinte és a szolgálatunk megfelelő«, mindenütt és minden alkalommal, hogy »az illetéktelen befolyás sorsa igénybe nem vétetik«, vagy »belső kérdéseket a külvilág elé nem hurcolnak« testületünk egyes meg gondolatlan tagjai?

Elég ha csak ezeket említem, bár egyéb kérdéseket is tehetünk, melyekre kitérő választ adni nem lehetne, megjegyezvén, hogy testületünk tagjainak zömét e kérdések nem illetetik, mert bála a gondviselésnek odáig még nem jutottunk, hogy a hibák általánosíthatók lennének, de a szórványos jelenségek máris annyira szembeötlők, hogy észrevétlenül megnövekedni nem hagyhatjuk. Nem hagyhatjuk pedig leginkább azért, mert ezen jelenségek ott is mutatkoznak, hol hosszabb csendőrségi szolgálat, vagy kellő intelligencia révén feltenni is merész képzelődésnek látszik.

Testületünknek állandó és megállapodott tagjával csakis a tisztiket, a hosszasabban szolgáló altisztit kart, valamint a csendőröknek csak ezt a részét tekinthetjük, mely igazi kitartással arra törekszik, hogy idővel altisztit rendfokozatot érjen el, vagy sorsában megnyugodva, testtel-lelékkel csendőr, s ha valami nagy jövő nem is vár rá, megelégszik azzal, hogy szerény körülmények között megélhetése és jövője biztosítva van. A többi igen változó elem, melyet mederben tartani és — bár csak átmenetileg is — nevelni előbbieknél igen fontos feladata.

Ezt a nehéz és fontos feladatot megoldottuk több

A legjobb órák,

legszolidabb ékzserék, egyszerűtől a legdrágábig, úgy készpénz, mint részletszámlára 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szekesden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

mint egy negyedszázadon át sikerrel a remélhetőleg ezután is meg fogjuk oldani; de ha testületünk állandó tagjai között is felüti fejét a métely azok között, kik épen hivatva volnának a métely irtására, gondolkozóba kell esnünk a jövő felett.

Vagy nem szomorú jelensége az, ha akad altiszt, a ki idősebb altiszt alá rendeltetvén, előjárói tekintélyéről megfélemlkezvén, alárendelteleivel czimborál és azok előtt előjárója tetteit kicsinylőleg bírálgatja, a maga tudását fitogtatja, előjáróit kicsinyléssel emlegeti, vagy ha a bajtársak egymás között az öregebb bajtárs, vagy feljebbvaló hibáit, gyenge oldalait kihívóan kiemelik s egyuttal kiférbíteni igyekeznek köztudomás érdemeiket.

Egy-egy állomásra való áthelyezés kieszközlése végett idegen, a testületen kívül álló befolyást vesznek igénybe, s ha elérték alattomos céljukat, nem egyre megy, mert kitették magukat a megalázkodásnak, mely nemcsak őket, de az egész intézmény igazságos alapon való fejlődésének és kormányzásának hitét alázza meg. Avagy a szigoruan bizalmas szolgálati ügyek fessegetése, személyi ügyek hánytorgatása avatatlank előtt, — mert hisz a beavatottak úgy is tudják, — nem fordul-e elő? Sajnos kezd ez a rossz szokás minél gyakoribbá, úgyszólván divatosá válni s az érdeklődés az ilyen dolgok iránt olyan nagy, hogy két-három távolabb eső bajtárs összehatalkozásakor szinte csodálatos, ha ilyen tárgy szóba nem kerül.

Pedig ehhez nem csupán a szolgálatnak, a szolgálati szabályzatoknak van ám köze, hanem az «illik és nem illik» nek is és különösen a műveltségnek.

Ha figyelembe vesszük, hogy az ilyen felületes és a műveltség alapelveibe ütköző érdeklődésnek, meggondolatlan mende-mondáknak, árutakon járó gondolkodásnak mily nagy kára van a testületi szellem és jó bajtársi egyetértésre — mint a szabályzat fennebb idézett arany kifejezéseiből látni lehet, — világos, hogy egy pillanatig sem szabad megtörnünk az ilyen korcakinövéeket s az egyeseknek az egészért, az egésznek az egyesért el kell követnünk mindent, hogy a közszellem és egyetértés fenntartassék, ápolassék s ne jusson eszébe soha senkinek olyant gondolni, beszélni, vagy cselekedni, a mi az egyest, ennek révén az egészet megalázza, vagy az egyik oldalról elért sikereinket a másik oldalról kisebbítheti.

Nagy következetlenségbe esnének különösen testületünknek azon régebben szolgáló tagjai, kik egy szívvel-lélekkel hosszú időn, mondjuk évtizedeken át a vasfegyelem megteremtésén, a bajtársiasság ápolásán, egy negyedszázados siker elérésén fáradoztak s most, midőn a polgári társadalmat is mételyező, nyegle, a jó katonának csak megalázására és kisebbítésére szolgáló gondolkodás módnak fiatalabb bajtársainknál, vagy alárendeltjeinknél szó nélkül tért engednének és minden megengedett eszköz felhasználásával nem vetnének gátat an-

nak az elfajlásnak, mely ilyen gondolkozásmód terfoglalása mellett, a mi közös és céltudatos munkáságunknak, fáradozásainknak erkölcsi alapját képező közszellem és egyetértés megbontására vezethet.

Sok emberben meg van a hajlam, hogy szavakkal könnyelműen, tán öntudatlanul játszó, másokat meg ebben a rosszindulat vezet.

Előbbieket egy okos és a maga idejében alkalmazott felvilágosítás, vagy oktatás, utóbbiakat egy szigorú intelem vagy ennél is szigorubb rendszabály bamar észreterítet, tebát a szerint, a mint rosszakarát, vagy csupán meggondolatlanságból származnak a közszellemet és jó egyetértést veszélyeztető kijelentések vagy cselekedetek, kell alkalmazni az ellenszert befolyásunk által.

Ha figyelembe vesszük azt, hogy milyen kellemetlenül érinthet egy jó katonát, ha valamelyik bajtárs jogosulatlan uton módon szerzett előnyökben részesül, ha hallja, hogy valamelyik bajtárs rendszerint a maga hibájából eredő következményekért soha sem önmagát, hanem a neki tisztos megélhetést nyújtó testületet, vagy előjáróit, nem ritkán az irányában legjobbakaró bajtársát okolja, bamar nyitjára jövünk a helytelen gondolkozásmód romboló hatásának és a jó egyetértés megingásának.

Lehet-e ilyen körülmények között a bajtársnak a bajtárs odaadó támogatására számítani akár a mindennapi szolgálatban, akár magánügyekben, vagy legfőképp akkor, mikor veszélyről, talán az élet kockázatáról van szó?

Vagy létezhet ilyen körülmények között az a feltétlen bizalom az előjárók iránt, mely alapja kell, hogy legyen azon hitünknek, hogy minden ügyünk-bajunk igazságosan, bölcsen fog intézteni a felelősség által, a mely éltetheti bennünk a reményt, hogy a legnagyobb veszélyben is számíthatunk bajtársaink hősie, odaadó támogatására és előjáróink bölcs, igazságos vezetésére?

Vagy tán csak akkor van szükség a támogatásra és vezetésre mikor veszélyben forgunk máskor pedig támogatás és vezetés nélkül is megélünk?

Ne feledjük, hogy minden érzelem, embertársunkban hasonló érzelmet vált ki, s ha jó sorsunkban csak a közszellemre károsan ható érzelmeink nyilvánulnak meg könnyelmű kijelentések, vagy meggondolatlan cselekedeteink révén, nem valószínű, hogy más érzelmeket viszünk át bajtársainkra és előjáróinkra, melyeknek visszahatásaként csak hidegség, bizalmatlanság szállhat vissza reánk.

Mint ide tartozót felemlitem közelmúltbani azon tapasztalatomat, hogy már régebben szolgáló igényjogosult altisztek és idősebb csendőrök, mikor megváltak a testülettől, arra teljesen igaztalanul, minden rosszat reákiabáltak s most, midőn újabb rendelkezés folytán nőök visszavétele van folyamatban, kézzel-lábbal tusakodnak, kunyorálnak, csakhogy a testületbe való visszalépésüket elérhessék.

Ha fáj a feje

ne téovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Árú K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Kérdem, ha az illetékes előljárókban az ilyen meg-gondolatlan, bajtársiatlan elemek iránt a szánakozás — mert rendszerint a polgári életből bajtörötten igyekez-nek vissza, — meg nem nyilvánulna, s ha a közszel-lem és egyetértést zavaró viselkedésük méltóképp beazá-mittatnék, vajjon számíthatnának-e arra, hogy felvéte-lüket az előljáró elősegítse? Azt hiszem, aligha!

De az előljárók a megtérőben a bűnbánót látják s azt a bizonyítékot, hogy nem is olyan rossz a csendőr-pálya, mert ha terhes is, van annyi jó oldala, hogy a polgári megélhetésnek elébe kell helyezni.

Nagyon divatos az is, hogy altisztjeink előljáró pa-rancsnokaik vagy éppen hasonrangu parancsnokok vál-tozásakor az utód, ha valami nem találtatik rendben, a hibát az előd mulasztásának igyekezik feltüntetni, vagy a volt előljáró rendelkezésének tüntetnek fel olyant, mely valóban nem onnan ered.

Ebből azután visszavonás és érzékenykedés keletke-zik az egyenranguk között, lábrakap a békétlenség, az előljáró pedig, ha csak azonnal fel nem ismeri a hely-zet valószínűtlen voltát, kényelmetlen helyzetbe jut, mert volt elődjét nem hazudtolhatja meg s így a hiba lassan-lassan hozható csak helyre.

Pedig ez tarthatatlan helyzet, s ma, mikor már min-denre van szabály és rendelet, — továbbá, mert a mi ügymenetünkben hátraléknak, pláne olyannak, mely pár hét alatt rendbehozható nem lenne, lenni nem szabad — ilyen kifogások vagy mentségek nem a köz-szellem és jó egyetértés, és összhangzatos együttműkö-désre károsak, el sem fogadhatók s a fegyelem érdeké-ben feltétlenül megtorlásra szorulnak.

Említettem, hogy testületünk tagjaira a mai ferde szociális áramlat befolyással van és téves tanait reánk is árasztja, illetőleg befolyását nálunk is érezteti, még pedig a fennebb már vázolt irányban.*

Ne feledjük, hogy az igazi szociálizmus tanai sok emberbaráti elvet, kölcsönös támogatást és önzetlen együttműködést hirdetnek, melyek a szellemileg és anyagilag kis embernek *mint embernek* megbecsülését és érvényesülését hirdetik és követelik, de nem hirdeti és nem követeli a békétlenséget, az egyenetlenséget, az emberek jobb érzésének, kötelességtudásának felfor-dítását.

Viszont az értelmileg fel nem világosodott elem e tanokat félreértelmezi vagy egyes rosszmájú kufárok azokat félreértelmezve adják tovább s ebből keletkezik

nek azok az áramlatok, melyek folytonos harczt, bé-kétlenséget szítanak és az embert az ember előtt le-alacsonyítják.

Ezeknek a félszegen felfogott elveknek térdhódítását kell megakadályoznunk, ezt tenni annál is inkább kötelességünk, mert egyrészt térdhódításuk a közszellemlre és jó egyetértésre, közös célunknak csak bajtársias együttműködés mellett lehetséges elérésére károsan hatnak, másrészt mert tudva van, hogy testületünkben az embert mint embert méltatják érdemei szerint s biba volna, hogy ha azok, kik ezt látják és tudják, az egyes emberekből alkotott összességet, testületünket, nem méltatnák annyira, mint testületünkben az egyes ember méltatják, de utalva megint a mi bibliánk, a Szolgálati szabályzat fennebb idézett aranyzavára, nem is tehetnék másképp, mert *«a bajtársak kölcsönös tá-mogatását az élet minden helyzetében a közszellem és egyetértés parancsolja»* s ennek ellenkezőjét bizonyí-tani nem lehet.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A pénzhamisítók.

Írta: Máthé Miklós törzsrőmester.

A könnyen való meggazdagodásnak, egyes emberek téves hite szerint, egyik legjobb módja: a pénzhamisít-ás. Talán egyetlen év sem mulik el, hogy az ország egyik vagy másik részében valamely pénzhamisító szö-vetkezet fel ne ütné a fejét. Hiába a folytonos leple-lezése minden ily szövetkezetnek, hiába a súlyosabbnál-súlyosabb büntetése a pénzhamisítónak, a könnyen való meggazdagodás vágya üzi-bajtja az emberiséget s újra és újra akadnak, a kik a vagyonszerzés eme tilos módjá-hoz folyamodnak.

Azoknál még csak érthető ez, a kik a vegyészeten, rajzolásban jártas egyénnel szövetkezve, bank- vagy államjegyeket gyártanak. Mert ebből, ha ügyesen és hosszasan folytathatják a hamisítást és forgalomba-hozást, vagyont is gyűjthetnek. Azok eljárása ellenben, a kik csak váltópénz hamisítására törekednek, valóság-gal értbetetlen.

Ezek ugyanis rendszeren úgy járnak, mint az, a ki a régi időben két garasost hamisított, hogy tudnillik az előállított pénz előállításai költsége többet tesz ki a pénz értékénél. Az előbb említett pénzhamisító is azzal véde-kezett, midőn cselekménye miatt a törvényszék elé ke-rült, hogy ő nem lehet bűnös, mert neki minden két garasos előállítása öt krajczárjába került, az államkinca-tárt tehát meg nem károsította.

Ilyenformán járnak azok mind, a kik váltópénzt ha-misítanak. S mégis akadnak, a kik eme anyagilag és — a büntetést figyelembe vére — erkölcsileg is káros bűncselekmény elkövetésére vetemednek.

1907. év elején Csala Ferenc ez. őrmester ujkécskei őrsparancsnok is észrevette, hogy Ó. és Ujkécske köz-ségek környékén valami pénzhamisító szövetkezet mű-ködik, mert alig mult el egy-egy hetivásár, hogy ne-hány darab hamis 10 és 20 filléres és 1 koronás váltó pénz forgalomba ne került volna. Nehány darabot be is vittek neki a károsultak. Azt azonban, hogy kitől kap-

* Mint curiosumot ide iktatom egy hasonló téves irányban gondolkodó csendőregyénnek illetékes helyen — persze a meg-torlás veszedelme nélkül — tett *indítványát*: „Nyilt csendőrségi lap” czimmel indítassék egy külön lap, melybe úgy a tisztok, mint a legénység bárkiről bármit, akár magán, akár szolgálati ügyet, irhassanak, kritizálhassanak, s ha valaki sértve érzi magát sajtópert indíthat. Ha ez nem lehetséges, akkor alakíjon egy bizottság, melyhez a tagok zárt levélben mindenkiről mindent elmondhatnak.

Vajjon józan volt az az ember, mikor ezt írta? (Szerk.)

ták, egy se tudta megmondani. Mert vagy nem ismerte, a kitől kapta, vagy pedig nem is a károsultak magok vették észre, hogy a pénz hamisítvány, hanem valamelyik kereskedő, a kinek éppen vagy szándékosan, vagy jóhiszeműleg továbbadni akarták,

zetü asszonytól kerülnek ki a hamispénzek. Ezen az alapon kutatva, végre is siker koronázta fáradozását.

1907. évi április hó elején, egyik hetivásár alkalmával, a mint szokása szerint a vásárosok között ügyelgett, egy asszony fordult hozzá s minden feltűnés nél-

Cz.ápa'ogás Fiumében. — A czápát daruval emelik le a hajóról.

Csala Ferencz cz. őrmester már az első megtudott esettől kezdve utánajárt a dolognak. De csak úgy titokban puhatólózott, hogy így esetleg tettenkapbassa a bamispénzek forgalomba hozóját s ennek kilétét megtudván, a gyártókat is leleplezhesse. Egy darabig azonban eredménytelen volt minden utánajárása, panaszosok csak kerültek, de a tettes folyton csak ismeretlen maradt. Annyit mégis megtudott, hogy egy szegényes öltő

kül elpanaszolta, hogy kevésből előbb egy személyében ismerős parasztasszony, a tőle vásárolt holmikért fizetett összegben, pár darab hamis 20 fillérest adott neki, mit ő csak akkor vett észre, mikor az asszony eltávozott és ő a kapott pénzt újból megszámlálta. Mire azonban az asszony után nézett volna, az ügy eltűnt, hogy se-bőlsem bírta felfedezni. Nevét nem tudta megmondani, a kinézését, ruházatát azonban teljesen leírta és azt is

megmondta, hogy az asszony Ókésken lakik és vadházasságban él egy ő előtte ismeretlen férfival.

A beti vásáron Csala őrmester és a helybeli községi közegek pbnatoltak, kérdezősködtek azonnal a jelzett asszony kiléte után s még délig megállapítottak annyit, hogy a nő bizonyára Kiss Lászlóné sz. Boták Erzsébet knnazentmártoni születésű s az eset idején H. Zs. ókéskei lakossal vadházasságban élő, rovtmultu asszony.

Csala őrmester nevezett a községházához idéztette és kikérdezte. Tagadott mindent. Mikor azonban károsnővel s más előbbi károsokkal szembesítették és ezek szemébe mondták, hogy tőle kapták a hamisítványokat, lehetségesnek mondta, hogy ő adta a hamispénzeket, de — mint mondá — ez csak tudtán kívül történtbe-tett és bizonyára ő is mástól kapta azokat és jöhiszeműleg mint jó és teljes értékű pénzt adta tovább.

Csala őrmester eme ügyes védekezés daczára se bo-csátotta el az asszonyt, mert mégis különösnek tűnt fel előtte, hogy a károsultak nagyobb része éppen terhelt nőtől kapta a hamis pénzt s ez mégse tudta volna, hogy hol, kitől, és mikor kapta azokat. Ennélfogva nevezettét őrizet alá véve, felhivatta a vele vadházasságban élő H. Zs.-t is.

Ez szintén nem akart tudni semmit a dolgról. De mert Csala őrmesternek közben besugták, hogy H. Zs. házánál, az előző hetekben, egy ismeretlen vidéki egyén két izben is megfordult, felhozta ezt H. Zs. előtt és kijelentette neki, hogy mindaddig, míg ennek kilétét meg nem állapítja, őrizet alatt maradnak az asszonynyal együtt. Első sorban pedig házkutatást is fog nála tartani, mert lakásukon oly bizonyítékot remél találni, a mi bűnösségüket kétségtelenné teszi. Mindezek daczéra úgy az asszony, mint a férfi megmaradtak tagadásuk mellett. Csala őrmester tebát megtartotta a házkutatást, melynél maga H. Zs. is jelen volt. A ládában, az asszony ruhái közé rejtve, találtak is néhány darab 10, és 20 fillérest és pár darab koronást, de H. Zs. ennek láttára is csak azt mondta, hogy nem tudja, hogy kerültek oda. További kérdésekre azonban, hogy ki volt az ismeretlen, a ki az előző hetekben nálók járt, megmondta, hogy az B. J. nagyrévi lakos volt és valószínűnek jelentette ki, hogy ez adta az asszonynak a hamis pénzeket, mert egyizben, mikor nálók volt és szóba jött a pénzbamisítás, B. odanyilatkozott, hogy nem is olyan nehéz az, mint gondolják s ha segítenének neki, könnyen készitene hamis pénzeket, mert már próbálta és igen jól sikerült. Ő azonban, bár az asszony rá is állott volna a hamisításban való segédkezésre, ellene volt annak, s így a dolog, legalább az ő tudtával, akkor abbanmaradt.

Csala őrmester, a talált pénzek felmutatása mellett tudomására adta az asszonynak H. Zs. bmondását, mire ez beismerte, hogy a hamisítványokat csakugyan B. J. készítette, ő pedig, H. Zs. tudta nélkül átvette azokat értékesítés végett.

Az őrmester ekkor Nagyrévre ment át és B. J.-t meg-lepve, kikérdezte. Nevezett még a bűnjelül lefoglalt és előtte felmutatott bamisítványok láttára sem ismerte be tettességét. De mikor a H. Zs. és az asszony bmondását megismertette vele a járőr és a házkutatást is kilátásba helyezte, azt felelte, hogy ne fáradozzanak, előad ő mindent, a mi még nála van és beismeri azt is, hogy azt a néhány darab bamisítványt, a mi forgalomba került, ő készítette. Volt nála készen néhány darab 10 és 20 filléres, pár darab koronás. Bemutatta a formákat és megmagyarázta a készitési módot is.

Egy üvegtáblára léczekből keretet készített s a kere-

tek közé 10, 20 fillérest és 1 koronást téve, az asszony által már előre beszereztetett porcellángipszet vízzel keverve bigpöppé csinálta s azt a pénzdarábokra öntve, a takaréktűzbelyben jól kiszáritotta. Majd szikvizess palackokat szerzett be s azokról az ólmot leszedve fel-olvasztotta, formákba öntötte és kész volt a kissé homályosszinű, de másként egészen jól sikerült bamisítvány.

Csala őrmester az előadott bamis pénzeket, formákat és egy jókora darab ólmot elkobozta s miután a még ezek daczára is megtartott házkutatás más eredményre nem vezetett, megállapította még, hogy a szódavizes üvegek megrongalásával G. L. kereskedőnek 10 korona kárt is okoztak, a tetteseket elfogta és a bűnjelekkel együtt a kecskeméti kir. törvényszéknek átadta.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Bleriot felszállása Budapesten.

Bleriot, a repülés nagy mestere, a leghiresebb aviatikus, vagy a mint itt elkeresztelték: a repülő emberek királya, rendkívüli ünnepe varázsolta itteni megjelenésével és felszállásával a mult vasárnapot, október 17-ét.

A napilapok már hetekkel előbb hirdették a nagy aviatikus felszállását, s csak a hely megrálasztása elő gördült némi akadály.

Előbb a Vérmezőt szemelték ki a repülés színhelyül, de később belátták, hogy a repülés produkálására ez nagyon is zárt terület s arra is nagyon szűk, hogy a temérdek nézőközönséget rajta elhelyezni lehessen. Ekkor a Rákosmezőre esett a választás. De ezt se találták jónak, mert a nagy távolság és a közlekedési eszközök hiánya miatt nagyon is alkalmatlannak mutatkozott. Végre is az Üllői-ut mentén, Budapest és Kispest között elterülő katonai gyakorló teret fedezték fel, mint legalkalmasabbat. Ez közel van a fővároshoz is és emellett a mindenféle közlekedési eszközök részére is megfelelő s könnyen járható utja van.

Előre látható volt, hogy a fővárosi és vidéki lakosság óriási sokasága rándul majd ki a repülést, ezt a világsodát megbámulni. Ennélfogva az említett terület szelein 10 óriási tribünt és sok ezer ember részére ülőhelyet készitettek, s ezeken felül még sok ezer fizetéses állóhelyet is biztosítottak azok részére, a kik a tribünjegyek vagy az ülőhelyek árait fizetni nem bírták. Szóval gondoskodtak mindenről és mindenkiről.

Bleriot október 15-én érkezett Budapestre, nejével együtt. Az előkészületeket impreszáriója tette meg, úgy igyekezvén, hogy a támasztott igényeket a lehetőséghez képest kielégitse. A felszállásra október 17-ike, vasárnap delátán 3—5 óra közötti idő volt kitűzve.

Erre a hirre a budapesti és környékbeli lakosságot valóságos Bleriot-láz fogta el. Készült mindenki a nevezetes napra, kivétel nélkül.

Ennek daczára mindenkit meglepett az az óriási érdeklődés, az a rendkívüli sokadalom, amely a felszállás napján látható volt. Mondhatni, hogy mióta Budapest fennáll, ily óriási népvándorlást semmiféle esemény nem idézett elő.

A fővárosi két villamos-társaság erre a napra kocsjai legnagyobb részét az Üllői-utra koncentráltta. Az összes kocsi a „Bleriot felszállásához” jelző plakátokkal voltak ellátva. Ezenfelül a bérkocsik, a magánfogatok, automobilok ezrei csak úgy ontották a felszáll-

A ozápa feje.

A flumei óriási czápa. — A preparált czápa utrakészen Budapest felé.

lás színhelyére az érdeklődő közönséget már délután egy órától kezdve. De még ezeket is túlhaladta azoknak a száma, a kik a közlekedési eszközök hiánya miatt — mert a villamoskocsikra csak a megállóhelyen lehetett feljutni s már onnan megtelve indult — vagy szándékosan az apostolok lovain igyekeztek, az itt még ismeretlen látványosság megtekintésére.

Délután 4 órákor még egyre özönlött a nép kifelé. És ezrével tódult befelé a környékbeli községekből is. A fővárosban e napon — ugyszólván — csak a nyomorékok és az elaggott öregek maradtak otthon. A többi épkezlab ember, gyerek mind-mind ott volt a felszállás színhelyén és körülötte. Ember-ember bátán tolongott itt. A kik a fizetéses helyre be nem juthattak, vagy a helyszín körletében helyet nem kaptak, a közelben levő fákat, házak tetejét, a magasabban fekvő útvonal részeket és a Budapest-ferencvárosi vasút magasán kiemelkedő töltését lepték el úgy, hogy az összegyűlt nézőközönség száma jóval meghaladta a kétezérezet.

Bátran állítható, hogy a régi királyválasztásra, vagy az országos, illetve a világhiállításra összegyűlt sokadalom, csak egyszerű falusi országos vásár lebetett ehhez képest.

S mintha a természet is kedvezni igyekezett volna a csodás látványosság bemutatásának: egész délután gyönyörű, napfényes idő volt s alig lengedezett egy kis szél.

Délután három óra tájban már türelmetlenkedni kezdett a közönség. Egymás bámulá-ában és a két-három helyen is barsóg katonazenében nem talált elegendő szórakozást. A látcsövek ezrei irányultak a repülőgépet rejtő deszkabódé felé.

Pedig még várni kellett, mert még a fizetéses közönség se érkezett mind meg. Ezenfelül folytonosan a fehér lobogó lengett a repülőgép bódéja melléti árbóczon, annak jeléül, hogy kissé erős a szél s alkalmatlan a felszállásra az idő.

Délután 4 óra volt, mikor a fehérlő lobogót, a felszállásra készülődést jelző fehér-piros zászló váltotta fel. Feszült figyelemmel leste mindenki a zászló újabb változtatását, mert az időközben szétszított cédulákról mindenki tudta, hogy ha csak valami baj közbe nem jön, az indulást jelző piros zászló fog következni.

Pár perc múlva felrepült a piros lobogó s meglelent a várvavárt csoda: a repülőgép is a temérdek közönség előtt. Bleriot elől a motor mögött, a sárkány síkja alatt ült.

Hirtelen elcsendesült az eddig erősen hallható moraj. Mintba mindenki megnémult volna a meglepetéstől. De csak pár pillanatig tartott a néma bámulat, s egyszerre, mintba vezényszóra történt volna, a százezernyi nép egetverő éljenzése reszketette meg a levegőt.

Ezalatt a csinos, kecses állású monoplán, a főbercegi páholy előtt, mint a nagyobb és nebezebb röptü madarak szoktak a felszállás előtt, három kerekén szaladásnak indult a földön. Majd midőn 20—30 méternyi távolság után teljes lendületbe jött a gép, Bleriot beszüntette a motornak a kerekék bajtására irányuló működését s egyidejűleg átvezette azt a szárnyakra. És a kecses alkotmány, zugra-berregve engedelmeskedett a mester kezének s fokozatos gyorsasággal a levegőbe emelkedve, elébb bullámosan lejjebb-feljebb szállott, majd úgy tizenöt méternyi magasságban megmaradva, 10—12 perc alatt ötezőr megkerülte a térséget s aztán visszazsárlott a népek éljenzése közben a főbercegi páholy elé, ahonnan elindult.

Pár perc múlva az újra felszállást jelző kék lobogó repült fel az árbóczra, s a gép újra neki iramodott és ismételte az előbb megtett utat néhányszor, aztán megint csak a felszállás helyére tért vissza.

A harmadik felszállásnál szállt a repülőgép a legmagasabbra. Ekkor 25—30 méternyi magasságot ért el. S ezzel be is fejeződött a körülbelül 40 perczig tartott csodás látványosság és Bleriot a sokaság hosszantartó éljenzése közben hagyta el a Rákos mezejét.

Aztán megindult a népvándorlás hazafelé. Megtörve, elfáradva, leizzadva, de azzal a büszke tudattal indult vissza mindenki, hogy a mindenség felett uralkodni törekvő ember már a levegőt is csakugyan megbódította és nemcsak olvasásból és hallomásból tudja ezt, hanem saját szemével látta is a repülés problémájának csodás megoldását.

A Föld átfurása.

Keresztül lehet-e fúrni a földet, erről a nem mindennapi kérdéssről igen érdekes cikket írt a minap a francia nagybirű tudósa, Flammarion Camille. Szerinte a föld lakói még nagyon messze vannak attól, hogy bolygójunka tökéletesen ismerjék. Átkutatták már a földnek csaknem egész felületét, megbátározták alakját, méreteit és súlyát, azt azonban, hogy a földgömb belseje miből áll, csak sejtik, de semmi bizonyosat sem tudnak felőle. A vasuti alagutak csak a föld felületének egyenetlenségét szüntetik meg, a paruschowitzi kétezzer méter mély akna pedig csak apró karczolásnak tekinthető a föld tömegéhez képest.

Flammarion már régebben foglalkozott azzal a tervvel, hogy a föld belsejének megismerése céljából olyan mély aknát kellene a föld gyomrába ásni, a minőt a modern tudomány eszközeinek segítségével csak lehet, s ez irányban való érdeklődését az újabb hatalmas föld-rengések s a geológusoknak a föld belsejére vonatkozó ellentétes véleménye csak fokozta.

Ösödök óta eldöntetlen kérdés, vajjon a föld belseje szilárd-e vagy folyékony. Az újabb időkig az volt az általános elmélet, hogy vékony kéreg alatt folyékony és izzó tömegeből áll a földgömb. A bányákba való leszállás alkalmával tapasztalható hőemelkedésből, a vulkánikus tüze-kekből, a lávaömlésből arra lehetett következtetni, hogy körülbelül nyolcvan kilométernyi mélységben folyékony tömeg váltja föl a szilárd anyagot. A modern geológia azonban nem hajlandó elbinni, hogy az emberek valami vékony, törékeny kéreg fölött laknának s Flammarion is azt hiszi, hogy ha a földgömb belseje folyékony tömeg lenne, ez a rettenetes látatenger a bold vcnzása folytán napjában kéteszer beálló dagálya következtében a vékony burkot könnyű szerrel roppantaná szét s a földön megszűnnék az élet.

A modern elmélet szerint a föld belseje szilárd és rugalmas anyagból áll. Azonban ez is csak elmélet s teljes bizonyosságot csak a föld belsejének átkutatása hozna. Ez idő szerint bizonyosan csak azt tudjuk, hogy a hőmérséklet a mélységgel arányosan növekszik. A hőemelkedés azonban nem mindenütt egyforma, néhol lassabban, másutt, különösen a vulkánok közelében gyorsabban emelkedik a hőmérséklet. Ezt a hőemelkedést eddigelé azzal magyarázták, hogy az a föld ősi melege, mely a föld középpontja felé emelkedik, s ott mintegy kétszáz ezer Fabrenheit fok. Épen ezért hitték, hogy a föld belseje folyékony. Ezt a hőt azonban szilárd anyagok is termelhetik, mint például a rádium, vagy ehhez hasonló elemek.

A probléma megoldása mindenesetre egyike lenne az újkor legérdekesebb fölfedezéseinek. A tudomány dialán kívül azonban praktikus haszon is lenne belőle, mert a föld belseje kimeríthetetlen hőforrással szolgálhatna ipari célokra. A forr-pont már körülbelül három és fél kilométer mélységben elérhető lenne. Ezenfelül ki tudja hányféle hasznos anyag kerülne a föld színére, mely most holt tőke a föld gyomrában. Biztosra veszi Flammarion azt is, hogy tömérdek meleg forrásra akadnának az emberek, ép úgy, mint a Szimplon-alagut építése alkalmával történt. Találnának ott folyókat, vizeséseket, tavakat, melyeket Flammarion fantáziája már előre benépesít foszforeszkáló állatokkal és növényekkel.

A terv keresztülviteléhez mindenekelőtt egy négy-hat kilométernyi mély aknát kellene ásni, természetesen legalább is két-háromszáz méter átmérővel. A kiásott földet vonatok segítségével a tengerbe kellene hordani. A munkánál a fagyasztó eljárásnak tekintélyes szerepe jutna, hogy a hőség akadályul ne szolgáljon. Hogy minél olcsóbban legyen az óriás munka elvégezhető, a katonaságot kellene rá fölhasználni. A hadsereg ügyis állandó — írja Flammarion — s ilyen nagyérdű fölfedezések lehetősége megérdemli, hogy az állam vegye kezébe a dolgot.

Flammarion beismeri, hogy eszméje nem új. Sokkal nagyobb jelentőségű, de kivihetetlen tervvel álltak már elő a XVIII-ik században, azzal ugyanígy, hogy az egész földet keresztülfúró alagutat kell építeni a földgömb átmérője irányában. A terv lehetősége fölött Maupertius és Voltaire közt élénk vita fejlődött ki. Az a kérdés itt, hogy mi történék az ilyen alagútba eső tárgygal. Első pillanatra az a felelet látszik helyesnek, hogy a föld középpontján minden tárgy fogva maradna, mert a vonzás ott a legerősebb. De ez tévedés, mert az eső test a föld középpontjára érve a nehézségi erő folytán oly rettenetes sebességben haladna, hogy akadálytalanul átjutatna a föld másik nyílására. Innen ismét visszacsúszna a középpont felé s újra eljutna kiindulási pontjára, úgy hogy mozgása ingaszerű lenne. Flammarion kiszámítja, hogy az esés ideje a föld középpontjáig 21, a föld másik oldaláig pedig 42 percet venne igénybe, úgy, hogy 84 perc alatt térne vissza kiindulási helyére.

A föld ilyen átfúrása azonban Flammarion szerint is a lehetetlenségek közé tartozik s ily ábrándok helyett inkább az előbb ismertetett kutatásokat ajánlja az emberiségnek.

KÉPEINKHEZ.

Czápafogás Fiumében.

Talán egyetlen nyár se mulhatik el a nélkül, hogy birt ne hallanánk a fiumei czápáról. De sokszor a hírlapok se veszik komolyan ezt a hírt s nem egyszer hozzáfüggesztik, hogy az egész talán egy hírlapi kacsa, a mit a Quarnero hullámaiban fürdőző közönség elrémítésére s egy másik fürdőbe való csábítására eszelt ki az üzleti konkurrenzia.

Pedig hát a dolog nem egészen így áll, mert a Quarnerói-öbölben nem épen oly ritkaság ez a falánk vízi ragadozó.

Már a természetrajzból tudjuk, hogy a czápa, falánkagától üzetve, mértföldekre elkíséri a tengereken járó

nagyobb hajókat, hogy az arról ledobált hulladékokkal szünet nélküli éhségét csillapítsa.

A Quarneróba pedig csoportokban járnak a nagy hadihajók s a nagyszámu katonaságot szállító flotta konyha-hulladékai által csalogatva, néha-néha egész a lehorgonyzásig követi egy-két czápa. A hajók távoztával aztán ott is marad s addig kóborol a kikötőben horgonyzó gőzösök körül, míg bekerül egyik vagy másik partmenti halfogótelep hálójába.

Ez év nyarán öt ilyen ittrekedt czápát fogtak ki a fiumei balászkok s a közelmúlt napokban a hatodik is hurokra került. Éppen egy óriási, 80 kiló súlyu tinhalat üldözött a hét méter hosszu és 20 métermássa súlyu szörnyeteg, miközben — úgy éjtélután három óra tájban — a menekülő tin után rohanva, s lukovói tinhalfogó-telep hálójába került s hatalmas lökésével úgy megrántotta a hálót tartó kötelet, hogy a parton szundikáló őrhálasz bepöndörödött a tengerbe. Nosza, lett nagy riadalom. A halászkok sietve összevonták a hálót s ekkor látták, hogy élet-halál harc folyik a sekély vízben a tin és a czápa között. Hirtelen előkerítettek egy két méteres fadorongot és a fogságban vadul vergődő czápa szájába verték. Rövid idő mulva hurokra vetve a parton feküdt az óriási tengeri szörnyeteg, a melyet kellően præparálva Budapestre szállítottak, hogybemutassák a tamáskodó fővárosi közönségnek; természetesen megfelelő beléptidij mellett.

A czápahalászat különben másként is jó haszonnal jár. Egyrészt az állam, a czápa nagysága és neme szerint, több száz korona jutalmat ad a balászkoknak, másrészt a mutogatóbódéba özönlő kíváncsi közönség filléreiből is jókora összeget szednek be. Ezenfelül jó haszonnal értékesítik a czápa májából készült olajat, úgy szintén a szájüreget övező éles fogsorokból csinált amuletteket is, mely utóbbiak a tengerparti babona szerint, megóvnak a megigézéstől. Ennélfogva, ha némi veszedelemmel is jár egy ilyen szörnyeteg kifogása, de végeredményében jól kitűzti magát.

HIREK.

Két fegyveres csavargó. *Kövi Pál* és *Zsiga Ferencz* cz. őrsvezetőkbló allott somogyszentmiklósi őrsbeli járőr, szeptember 9-én, délután egy óraker a somogyi megyei Nemespátró községben, egy lopott hordó utáni nyomozás közben, *Daxner József* közártalmu egyén szénapajtájában foganatosított kutatás alkalmával, a ezenában egy két méternyi üregre s abban egy vadász-fegyverrel lökészhelyzetben guggoló emberre bukkant, ki a járőr előbivására, előjövétel helyett, kétesövü vadászfegyveréből a járőrre a szénán keresztül két lövést intézett s mindkét lövedék a járőr feje felett süvített el. Járőr e nem várt támadást szintén lövéssel viszonzva, a támadó rejteke felé, ugyancsak a szénán keresztül több lövést intézett, mire a támadó elkiáltotta magát, hogy ne löjjenek többet, mert már megölték és már megadja magát, ennek megtörténte után az illető, a járőr felhivására mindkét kezét felemelve, a szénából előbujt, az illetőben ekkor a járőr *Kotnyek József* somogyszentmiklósi lakos, 27 évi fegyházat ült szokásos büntetést ismerte fel, a kinek a járőr a bal alkarját lötte keresztül. *Kotnyek* a járőr azon kérdésére, hogy van-e még valaki a szénában, azt felelte, hogy nincs senki, *Kotnyek* ezen állításának valódiságáról meggyőződést szerzendő, *Zsiga* cz. őrsvezető a szénára felmászott és az üregbe betekintve, annak egyik

sarkában még egy, szintén lökészhelyzetben tartott, fegyverrel guggoló embert pillantott meg, ki — mig *Zsiga* cz. őrsvezete a szénáról leugrott, — a járőrre szintén egy lövést intézett, mire járőr, Kotnyikot a jelen volt bizalmi férfiú őrizetére bízva, a támadó rejteke felé, a szénán keresztül újból több lövést tett, miközben a szénából egy jalkiáltás és utána hörgés hallatszott. Erre járőr a tüzelést beszüntetve, a szénát borogcsáklyával szétbuzatta. A széna alatt egy magas barna, erős ember, baloldalán fekvő bullája találtatott, mellette a fegyver a mint tölteni akarta, övében pedig egy batlövetű töltött forgópisztoly és egy hosszú éles tör volt. Az illető, kiről Kotnyek most már azt állította, hogy nevét nem tudja, Török György nagykanizsai illetőségű, többször büntetett, körözött egyén volt. Törököt a járőr tizenegy találata közül három golyó sebezte halálra. Járőr, a szerencsés véletlen következtében, sértetlen maradt.

Kóbor cigányok. *Gösi* Pál cz. őrsvezető és *Kővári* József csendőrből állott orosi őrsbeli járőr, október hó 11-én este a Nyiregyháza és Ujfehértó közötti úton egy négy kocsiból álló, többrendbeli lopással terhelt kóbor cigányt üldözött s azt üldözés közben vásári kereskedők fosztogatásán érte. A karaván a járőrt észrevéve, szétrebbent, mire a járőr tagjai közül *Kővári* József csendőr löfegyverét használta és Lakatos Péter 17 éves cigányt bal csipőn löve súlyosan megsebesítette. Járőr a fegyverhasználat után a 22 tagból állott karavánból tizenhetet elfogott. Az elmenekült négy cigány után a nyomozás folyik.

Ellenszegülések. *Tóka* János őrsvezető, október hó 11-én éjjel, szolgálatteljesítés közben, a tolnamegyei Kocsola községben, *Vida* Gábor ottani lakos ellenszegülővel szemben, annak súlyos sérülésével végződött kardfegyvert, *Simon* István csendőr pedig október hó 8-án, a komárommegyei Tatabányán, *Ivecza* Márton ellenszegülő bányamunkással szemben, könnyű sérüléssel végződő szuronyfegyvert használt.

Adományok a nyugdíjpótló egyesület javára. A létesítendő csendőrségi nyugdíjpótló egyesület javára a következő adományok folytak be: *Major* Pál csendőr cz. őrsvezető 10 korona. Ezzel a már befolyt öszeg 329 korona 76 fillérre emelkedett.

KÜLÖNFÉLÉK.

Babona a patkóról. Az egész világon el van terjedve az a babonás hit, hogy a patkó, különösen a rozadás patkó, szerencsét hoz. A középkorban talizmánul használták a varázslók a boszorkányok ellen, a múlt század első felében pedig már annyira el volt terjedve, hogy jóformán alig volt ház, a melynek a küszöbére ne szögezték volna. Nagyon sokan voltak még a hires emberek közül is, a kik a patkó varázsbatalmában bíttek, ezek közé tartozik *Nelson* admirális, a ki mikor a *Victory* bajó parancsnokságát átvette, a főárboczra rozadás patkót szegeztetett. A patkó babonának eredetéről semmi bizonyosat nem tudunk. Egy angol legenda a következő kedélyes magyarázattal szolgál: Az ördög fölkereste *Szent Dunstant*, a ki hires kovács volt, és arra kérte, hogy patkolja meg *Szent Dunstan*-t, a ki tudta, hogy kivel van dolga, nem ellenkezett, hanem vaskarikával odakötötte az ördögöt a falhoz, elővett egy nagy patkót és megpatkolta a bivatlan vendéget. Már az első kalapácsütések is szörnyű fájdalmat okoztak az ördögnek, a ki kinjában orditozni kezdett, de *Dun-*

stan nem bocsátotta el mindaddig, míg meg nem ígérte, hogy soha sem lép be olyan házba, a melynek a küszöbére patkó van szegezve. Innen ered a babona.

Szükséges-e a mosakodás? Az angol lordok bázában furcsa egy kérdéssel vitatkoztak a minap. A kérdés ez volt: „Szükséges-e a mosakodás? Javára válik-e az egészségnek?” A „mozgó lakások”-ról, vagyis a cigányok sátoros szekereiről intézkedő törvényjavaslat tárgyalása közben fejlődött ki ez a vita. A törvényjavaslat szükséges voltát azzal bizonyíttgatták, hogy az ilyen „mozgó lakások” ban élő emberek nem szoktak mosakodni. Szóra kelt ekkor *Northumberland* hercege és kifejtette, hogy elismeri, így van a dolog, de azért a cigány és artista nép mégis egészséges, mint a makk, tehát mi szükségét se látja olyan törvénynek, a mely mosakodásra kényszerítse őket. Egy másik szónok elmondotta, hogy a tengerész emberek sem igen mosakodnak s mégis mind öreg kort érnek, meg sem is betegeszenek soha. Egy ujságíró nébány híres tudósnek véleményét tudakolta meg a kérdéssel. Legnagyobb részük megegyezett arra nézve, hogy a mosakodás nem feltétlenül szükséges művelet; lebet az ember tiszta mosakodás nélkül is. A mindennapi fürdés Angliában luxus. De nem is egészséges, mert a gyakori dörgölés és a szappan bőséges használata megfosztja a bőrt olajos rétegétől s tulságosan érzékenynyé teszi a hőmérsék változásai iránt. Hetenkint egyszeri fürdés teljesen elégséges az angol szaktekintélyek szerint.

Fehér elefánt. Sziámban a fehére elefánt tudvalevőleg nagy tiszteletben részesül. Volt idő, a mikor egy-egy szép fehére elefántért barczba szálltak a birmánok a sziámiakkal és sok vért ontottak, mivel a fehére elefántot olyan állatnak tartották, a mely szerencsét, bírt s dicsőséget áraszt az országra. Minél fehérebb volt az ország fehére elefántja, annál nagyobb volt az illető uralkodó boldogsága. *Kambodzsa*, *Sziám* és *Birma* néptörzsei között később a miatt is támadt háború, mivel mindegyik néptörzse a maga kizárólagos előjogának tartotta a fehére elefántkultuszt. A harcban végül a sziámiak győztek és vörös lobogójukon azóta diszeleg egy fehére elefánt képe. Abban az időben, a mikor *Bruguière* francia hit-térítő járt Sziámban, *Ayutthyában*, a sziámi fejedelem udvarában bét fehére elefánt volt. Rendes körülmények között a fehére elefántok létszáma nem volt ilyen nagy. Ha az erdősegekben valahol felfedeztek egy új példányt, akkor a bírt az egész országban nagy örömmel fogadták és a fővárosban azonnal készülődni kezdtek az elefánt illő fogadására. Az elefántnál rangban csak a király volt előbbre való és azért a palotába való bevezetése és felavatása nagyünnepségek közepette ment végbe, míg elfogóját a király nemesi rangra emelte. Az elefánt felavatása a város kapuja előtt a következőképen történt: Az út két oldalán nagy tribünök emelkedtek, a melyeken a királyi család és a nemesesség foglalt helyet. A pogány papság az elefánt elé ment és bangos imák közepette kísérte az elefántot az emelvényekig, a hol a menet megállapodott és a királyi család meg a nemesesség örmésség kifejezésére galambokat és egyéb szárnyasokat bocsájtott szabadon. Ezután a király és a nemesesség kíséretében az elefánt bevont a városba a számára fentartott külön palotába, a hol rövid pihenés után a király ünnepélyes szertartások között nevet adott neki és hercegnek czimezte. Ezután felvidítáására tánczosnók léptek elő és eljettettek néhány sziámi nemzeti táncot, majd meg a zene játszott különféle dalokat, a melyek az új herceget elaltatták.

Ezentúl az elefántnak külön tánczosnői voltak, a kik szórakoztatták. Az elefántkultusz egészen a legújabb időkig oly nagy volt, hogy egy-egy fehér elefánt kimulása országos esemény volt és ilyenkor bárom napig az egész ország gyászolt. Most azonban már hanyatlott az elefántkultusz. Sziámban ugyan még most is szent állatnak tartják, de a felfedezője ma már nem kap nemesi rangot és magát az elefántot a király nem cizmezi többé herczegnek. Hova-tovább a régi dicsőségét már csak a lobogó fogja hirdetni, a melyen fehér képe még sokáig fog ragyogni a napfényben.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességéül fogva, uyllránosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézősködéseknek eleje vétessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

M. J. csendőr Hosszúasztó. Ne kertetjen. Az őrs persanc noknak tudnia kell, hogy szükség esetén hol találhatja meg.

M. S. Olvassa el valamely lap apróhirdetéseit.

115. Nincs még rá igénye, mert a megszakított idő nem vétetik figyelembe.

K. J. Ha az inasnak büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége megvolt, akkor helyesen járt el.

G. D. Agris. Az év folyamán.

Városi csendőr. Olvassa el lapunk mult évi 11-ik számában **E. J.** és a folyó évi 5. számunkban **M.** alatt adott válaszunkat.

Tűkőr. 1. Nem. 2. Szabályezerü lesz; baj, ha a rendelet nem lett másolatba véve, azon mi nem segíthetünk. 3. A megkezdés órája a mérvadó. Hogyne volna; ha eltalálja, mi a különbség 5 koronán aluli és 5 koronán felüli összeg között, akkor feltett kérdésére is megadhatja a választ. 4. A jelentkezés egész napnak számít. 6. Nem.

U. D. Morvaszentjános. 1. Igényjogosultsági igazolványra még nem, de próbaszolgálatra igen. 2. Mint kezdő.

F. E. esendőr Kékkő. Nem.

Kunmagyar. Honnan tudja?

Vár. 1. Rendezés alatt áll. 2. Olvassa el a mult évi 35. számunk hivatalos részében közzétett 5900. eln. sz. körrendelet d) pontját; abból megtudja, illetékes-e vagy sem? 3-6. Szolgálati ügy.

Veress őrsvezető és Földvári csendőr. Forduljanak közvetlenül illetékes helyre.

Szegénysorsu. 1. Nagyon szép és dicséretre méltó dolog. A künn, illetőleg szüleinél való étkezés megengedése — nézetünk szerint — nem ütközhetnék akadályba; lakbérválság ilylyósítását azonban — ily czímen — kizártnak tartjuk. 2. Nem számíthatnak rá.

U. Nem üti meg a mértéket.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Betűtalány.

d &
r

Minustalány.

— enő
— eő
— va
— ező
— da
— rbán
— ibor.

Megfejtési határidő: 1909 november 7.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Sanatorium-sorsjegy lesz kisorsolva.

Lapunk f. évi 41. sz.-ban közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: •Polgári házasság. • — Betűtalány: Balaton. — Számtalány: 16.

Helyesen megfejtette: Gergely János járásőrmester, Waller Károly őrmester, Kaló András őrsv. Déa, szenteleki őrs, Pakulár György őrmester Alváca, Kosztolányi István őrmester Palicsfürdő, Horváth Mátyás Fenyőháza, Karácsony József őrmester Kozlovár, Papp Sándor őrsv. Rozsnyó, Nagy József őrmester Vésztő, Ottó őrmester Jászkisér, parádi őrs, Mészáros járásőrmester, Füstös őrsv. Pozsony, sátoraljnyhelyi őrs, Sülle Imre őrsv. Szepsi, Antal József csendőr Munkács, Sávai Pál csendőr Uj-Arad, Sándor csendőr Rozsnyó, Kiss Jeremiás csendőr Uj-szász, Simon István csendőr Magyaróvár, kaposvári őrs, Báthory József őrsv. Bucsunzentlászló, Harai Antal ez. őrsvezető Nagyalmás, Belső Károly őrsvezető, Egercs J. csendőr Győri Horváth Ferenc csendőr Ajka, Szabó J. és Máthé F. cs. Várpalota, Fülöp I. cs. és Balogh Sándor II. cs. Jarkovác, Margineán J. Borosjenő, Sulán Géza őrm. és Pakun Dénes őrsv. Hollóháza, Csorba Imre ez. őrsv. Hernádszadány, Hatala őrmester és neje Maczonka, Dömölky őrm. és neje Podvilk, Péter L. Sepsiszentgyörgy, Volosin ez. őrsv. és Szabó S. csendőr Jászó, Gál S. csendőr Nagyselyk, Veress L. őrm. Kányád, Szecsdői őrsv. és Czigány pr. csendőr Bánokszentgyörgy, Rózsa I. csendőr Tiszakürt, Csizmazia I. csendőr Bát, Kohn őrsv., Biró őrm., Bara Gábor őrsv. Oravicza, Major őrmester és Biró őrsv. Berve, kézdívásárhelyi őrs, Pozsgai őrsv. és Eckmann csendőr Maglód, Elischer L. csendőr Lajosmizse, Béla M. őrsv. Alsólendva, Hegyi őrm. Dömsöd, Kárpáti Mihály csendőr Gomba, Tatár és Bárs őrsv. Livazén, Fenios őrsv. Tövis, ipolysági őrs, Józsa I. csendőr Antalfalva, Zsemberi M. őrsv. Oppova, Lindner őrsv. Orsova, Veres S. ez. őrsv., Kisbedányi Mihály csendőr Parád, Mangu, Buda, Csiki ez. őrsv. Emőd, tókederebesi őrs, Csönka M. csendőr Seregélyes, Horváth Pál ez. őrsv. Szekszárd, Venczel J. ez. őrsv. Predoál, Deák jörm. Kunszentmiklós, Mudura és Ungi Lácaföldvár, Tóth B. ez. őrsv. Delta, Horváth csendőr Lakompak, szentgotthárdi őrs, Galicza M. őrsv. Ujmolodva, Kovács őrsv. Kiekunfélegyháza, Balázaovits őrsv. Mecsekszalca, Tóth Lajos ny. őrsv. Kerkaszentmiklós, Fábán I. csendőr Facset, Szilágyi M. őrsv. Vámosgyörk, Gőz jörm., Bónis Dániel csendőr Nagymihály, Illés J. ez. őrsv. Zaguzsén, Szabó Sándor csendőr Torda, Csunderlik ez. őrsv. Bucsaný, Székely őrm. Maroshévíz, Tornyai és Izsák csendörök Jám, Kovács és Kovács csendörök Gyanta, Varga őrsv. Rabogány, Gáspár őrsv. Kias D. őrm. és Agócs J. Szásztyukos, Koródi őrsv. Tenke, Novák őrm. és neje, Tavasz L. őrsv. Bata, Petrovics ez. őrsv. Péterréve, Néb Mihály csendőr Bácsmadaras, Takács csendőr Böcsén, Egyed csendőr Gyalár, Bosnyák D. ez. őrsv. és Sann József csendőr Iszka, Hegedűs Gy. csendőr Úbese.

A kisorsolt Erzsébet királyné Sanatorium-sorsjegyet Harai Antal ez. őrsvezetőnek Nagyalmásra elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

Örsök áthelyezése.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület sátoraljaubelyi szárnyának területén az alsómibályi őrs 1909 okt. 1-én, Velejtére,

a m. kir. V. sz. csendőrkerület pozsonyi szárnyának területén a laksárujfalusi őrs, 1909 okt. 1-én, Burszentmiklóásra, végül

a m. kir. VII. sz. csendőrkerület dévai szárnyának területén, az alkenyéri őrs, 1909 okt. 1-én, Benczenczre helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértetett:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

a m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Bartók Ferencz őrmester, a Hunyadmegyében fekvő rudai „12 apostol” nevű aranybánya-társulat tulajdonát képező iparvágányu vasutnak egy vonata ellen, 1909 június 14-én éjjel, a sincsavarak felszedése által elkövetett merénylet tetteseinek hosszas és körültekintő nyomozás utáni kiderítése és a bűnjelek biztosításáért.

Előléptettek:

1909 október 1-ével:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Ferenci Árpád őrsvezető, *czimzeles őrmesterré;* továbbá

az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Telek János és Papp János II.,

a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Ungi Mihály és Basics Ferencz, végül

a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Vécsai Ferencz, Riger Lajos, Mészáros György és Máté István csendőrök, *csendőr czimzeles őrsvezetőiké.*

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel eláttattak:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Borbély Sámuel csendőr cz. őrsv. 1909 szeptember 30-án.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

L. Szilágyi János cz. őrm., 1909 szept. 20-án, Barabás Pál csendőr cz. őrsv. 1909 szept. 19-én, Lukacsev Jakab cz. őrm. 1909 szept. 22-én és Németh Ede őrsv. 1909 szept. 28-án.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Félikez Mihály őrsv. 1909 okt. 1-én.

Névváltoztatás.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Prunner Zeigmond őrsvezető vezetéknévét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909. évi szeptember hó 2-án 113,884/VI-a. számú engedélye alapján „Perényi-re” változtatta.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a sziráki kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiszkolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a balassagyarmati kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi november hó 12-ig.

Egy hivatalozolgai állás a kapuvári kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 200 korona. esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a soproni kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi november hó 11-ig.

Egy irtóki állás a kiskőrösi kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, próbaszolgalat igazolása. Négy középiszkolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a kalocsai kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi november hó 9-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Szives tudomásul, hogy Honv. miniszter ur öngyméltósága által legujabban kiadott körrendelet szerinti Köz-
gazdálkodási pótlékban jelzett összes nyomtatványok és könyvek, teljesen a hivatalos minták és utasítás értel-
mében készítve, füzetekben valamint külön ivenkben is, raktárunkon már készen kaphatók. Kérjük h. rendeléseiket.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Járőrtalálkozás.

Irtó: Egy levelemegyei.

Az általános szolgálati határozványok «Bevezetés» 5. pontjában általánosságban körvonalazva van a járőrtalálkozások célja, mely szerint: «elvül veendő, bogy azok (járőrtalálkozások) csak ott rendelendők el, ahol például kiterjedtebb tereprészek egy örs által alaposan nem járhatók be, vagy az egyes örsök között veszélyeztetett, vagy veszélyes területek és helységek vannak, vagy végtül, ha egyéb szolgálati érdekek, ezt követelik».

Nézzük most, miként is lett a gyakorlatba átvive az általános szolgálati határozványoknak e rendelkezése?

Két-bárom örs részére a szakaszparancsnok, esetleg a szomszédos két szakaszparancsnok meghatározta a járőrtalálkozás helyét és idejét. A hely megválasztásánál főelvnek tekintetett, hogy mennél félreesőbb, tehát mennél lakatlanabb hegyhát; magassági pont, határdomb, turistakunyhó stb. szemeltessék ki.

Az idő: éjjel leggyakrabban 12 óra, éjféli.

Vessünk egy kérdést felszínre? Kiterjedt tereprészt, mely egy örs által alaposan amugy sem járható be, lehetséges-e alaposan leportyázní éjjel, idegen örsbeli járőröknek?

Éjjeli portyázásnak ott és oly terepszakaszon van gyakorlati értelme, a hol a járőr, már nappali portyázás alkalmával helyi ismeretre tehetett szert, mivel ismeretlen tereprészen, az éjjeli mozgás nem egyéb, csak tapogatózás a sötétségben.

Ennélfogva gyakorlati haszna a jelenleg divó járőrtalálkozásnak nincsen, mert ha terepkutatást idegen örsbeli járőrök igénybevételével akarunk keresztülvinni, azt úgy intézzük, bogy az a nappali időre essék. Ilyképen a találkozási helyről visszaportyázást lehet éjjeli időre is tenni.

Ezek előrebocsátása után tegyük mérlegelés tárgyává, vajjon az általános szolgálati határozványok elől jelzett intézkedése a mai viszonyok gondos figyelembevételével célirányos-e? Különösen ama rendelkezés, mely szerint járőrtalálkozások oly tereprészen eszközöndők, a mely egy örs által alaposan le nem portyázható? Továbbá tekintettel kell lenni, a járásörmesteri utasítás 21. §. 2. bekezdésére, t. i. hogy a járásörmester járása területén, a közbiztonság jó állapotáért felelős, ez alapon

a járőrtalálkozások kezdeményezését és végrehajtását a járásparancsnokok kötelességei közé kellene sorolni.

Minden csendőr előtt tudva van, a futó betyárok le-tünése. A törvényt sértő nem Bakony rengetegében, nem is a nádasok zsombékain huzódik meg többé, hanem a helységekben, városokban. A félreeső helyek, fedettebb tereprészek ma már legfeljebb a kóborczigányok ideiglenes fészke. A csendőr megelőző szolgálatának mindezekre figyelemmel kell lenni.

Ha tehát ezeket figyelembe vesszük, a járőrtalálkozásokot három osztályba sorolhatjuk; még pedig: 1. *terepátkutató*, 2. *terepmegfigyelő* és 3. *helyiségátkutató járőrtalálkozásra*.

Terepátkutató járőrtalálkozás volna az általános szolgálati határozványok Bevezetés 5. pontjában körvonalozott cél szolgálatában.

Lássuk most az ilyen járőrtalálkozások végrehajtását.

A főczélt, a *terepátkutató*-t ne tévesszük szem elől. A szomszédos örsbeli járőrök akként indítandók tehát utba, bogy azok az idegen terepen nappal hatoljanak át, mert az átkutatást valóban csak így eszközölhetik.

Ha lakatlan tereptárgy a találkozás helye, akkor a szabályszorú pihenés után vonuljanak vissza a járőrök a már ismert uton, éjjeli portyázással, állomáshelyükre, vagy oda, hová kapott szolgálati meghagyásuk szól. Ha helyiségben van a találkozás, akkor czélszerű a helyiség alapos megfigyelése is.

Véleményem szerint terepátkutatásnál nem csak egy, hanem 2-3 találkozási pontot lenne szükséges kijelölni, mert ily módon a terepszakaszon kevésbé járt utjai, völgyei, ösvényei is leportyáztathatók lennének.

Természetesen a találkozásnak irányítása a helyszínen levő járásparancsnok személyes kötelessége volna.

Utkereszteléseknél, a rövidebb utat tett járőr figyelő állásban maradna mindaddig, míg a többi az utkeresztelést el nem érte.

Az ily terepátkutató járőrtalálkozásoknak az a nagy haszna is volna, bogy a járásbeli csendőrök megismernék a szomszédos örskörleteket is.

Általában a járőrtalálkozások mikénti végrehajtása a járásörmesterek, illetve járásparancsnokok belátására lenne bízandó. A szabályosságért irtani kell, ne azért fogantatásunk járőrtalálkozást, mert szabályunk

Villamos és gőzerőre berendezett gyár (ábról) nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertekészője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

előírja, hanem azért, mert a közbiztonsági szolgálat úgy kívánja.

A járásparancsnok a találkozásoknál, ne mint járőr, hanem mint parancsnok működjék közre. Indul az x-i őrs járőrével, de már az első találkozás után utját az n-i járőrrel folytatja, szépen kihasználván az alkalmat alárendeltjei gyakorlati képességeit megismerni, közben a térképolvasás hasznos mesterségére oktatta csendőreit.

Ily módon az, »egy őrs által alaposan le nem járható terepszakaszok« alaposan átkutathatók.

Terepmegfigyelő járőrtalálkozás. Minek ez?

Gondoljunk csak rá, mi a szokás, ha a szomszéd őrsállomás helyén országos vásár van? A szomszéd őrs parancsnoka két csendőrt »vásárügyeletre«. A vásár előtti napon, vagy kora reggel a két csendőr utnak indítatik s az őrsparancsnok megnyugodva, elküldi a benn levő két csendőrt (ha a létszám megengedi) rendezettségben a szolgálatba, mivel a III. számú őrsjáratban még e hónapban nem volt járőr. Arra nem gondol, de nem is gondolhat, hogy holnap a szomszédőrsön országos vásár van, s a nép száza vonul át őrskörletén a vásár helyére.

Mi volna bát a helyes? A járásparancsnok jelentse szakaszparancsnokának, hogy az X. községben megtartandó országos vásár miatt a vásártartó helyiségbe vezető utak, kompjárások stb. megfigyelése végett terepmegfigyelő járőrtalálkozást javasol, ha szükséges a szomszéd járások őrszeinek bevonásával.

Nézzük mint volna ez lehetséges:

A vásár helyébe vezető utakat a szükséghez képest 25–30 kilométernyi távolságról induló járőrökkel a vásárelőtti napon a vásári helyiség felé leportyáztatom. Ugyanakkor az esetleges hidakat és a kompjárást járőrök által figyelemmel. A kívülről bevonuló járőrök a helyiségben nagy pihenőt tartva, kora reggel felváltva a vásár felügyeletére mennek, míg az előbbi napon, csak a helyiségátutató és megfigyelést teljesítő járőrök este indulva, a vásárra éjjel iparkodó nép megfigyelésére az előbbi járőrök utját kifelé portyázza le, ez által a terep a vásár idejére állandó megfigyelés alá kerül. Most a kiküldött járőrök az éjjeli portyázás után a megfigyelés alá vett terep végpontjain megpihennek, s várják ismét az estét, hogy a vásárról eltávozókat is szemmel tartva a kiindulási helyre visszatérjenek. Ugyanakkor a vásárügyeletet felváltva teljesítő járőrök egy része állományilletékes őrsére bevonulásra és a kijelölt utvonallal megfigyelésére utbaindítatik.

Annak kérem, hogy az országos vásárra 10–16 főnyi legénységet összetoborozzunk, ellenben a terepet figyelmen kívül hagyjuk, szerintem gyakorlati haszna nem igen van.

Hátra volna még a 3. helyiségátutató járőrtalál-

kozás (»Razzia«). Ennek szükségessége akkor áll be, ha egy helység a törvénysértők kedvencz tartózkodási helye lett.

Ily esetben a járásparancsnok őrszeiről a szükséges számú járőrt úgy vezényli utra, hogy az átkutatandó helységbe a sötétség beálltakor érkezzenek. Minden érkező járőrnek a megfigyelési pont előre tudtul adandó, hogy a helységbe érkezéskor ne a községben portyázva mutogassa jelenlétét, hanem elfoglalva azon pontot, (utca-vég, hid, erdőrés, szokásos büntettes kertje stb.) melynek éjjeli megfigyelésére hivatalos lesz, várja járásparancsnoka intézkedéseit.

A járásparancsnok pedig a helyi őrs, vagy az oda rendelt megfelelő számú járőreivel, midőn már a külső járőrök a község széleit, s a szükséges helyeket megszállták, megkezdik a »helység« átkutatását. (Szokásos büntettesek, lebujok, korcsmák stb. ellenőrzését.)

Erős a meggyőződésem, hogy a járőrtalálkozások ily rendszerű végrehajtása jóval több eredményt idézne elő, mint a találkozások jelenlegi kivitele.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A kitaró megfigyelés eredménye.

Irta: Berkes József őrnagy.

1900. év II. felében vettem át a galgóczi őrsöt. Az átvételkor, midőn a kiderítetlen közbiztonsági zavarokat, melyeknek száma körülbelül 150 volt, átnéztem, feltűnt, hogy azok közül körülbelül husz lopási eset a lipótvári vasuti állomáson követetett el. A lopott tárgyak közt különösen sok volt a ruhának való kelme, selyem, posztó, de volt liszt, kávé és egyéb élelmiszer is.

Az ellopott árukat különféle czégek szállították kereskedők és magánügyének számára. Az összes ellopott dolgok kárértéke meghaladta az 5000 koronát. S miután a tetteseket kinyomozni sem a csendőrségnek, sem a vasuti személyzetnek nem sikerült, az államvasutaknak kellett megtéríteni.

Elődömtől e lopások mikénti elkövetésére nézve felvilágosítást kértem, de ő csak annyit mondott, hogy a lopásokat rendszerint a lipótvári, nagykosztolányi és postyéni vasuti állomásokon fedezték fel, vagy ha az illető vasuti személyzet a vasuti kocsikat az állomásra érkeztekor alaposan át nem vizsgálta, sokszor megtörtént, hogy a lopás megtörténtét csak a vágubélyi, esetleg még ennél is távolabb eső állomáson vették észre. Így a nyomozást az illető vasuti főnökség értesítésére rendszerint az az őrs ejtette meg, melyeknek állomáshelyén vagy őrskörletében a kordékes lopást felfedezték.

Azonban az így megjejtett nyomozásoknak mindaddig nem volt semmi eredménye.

Ismert dolog, hogy az áruval megrakott vasuti kocsi ólomzárral vannak ellátva s ebből, ha idegen akar valamit elvinni, akkor annak előbb az ólomzárt kell eltávolítani és csak úgy jut be a kocsi. A vasuti személyzetnek pedig minden állomáson meg kell győződni arról, hogy a megérkezett és induló kocsiokról az ólom-

A legjobb órák,

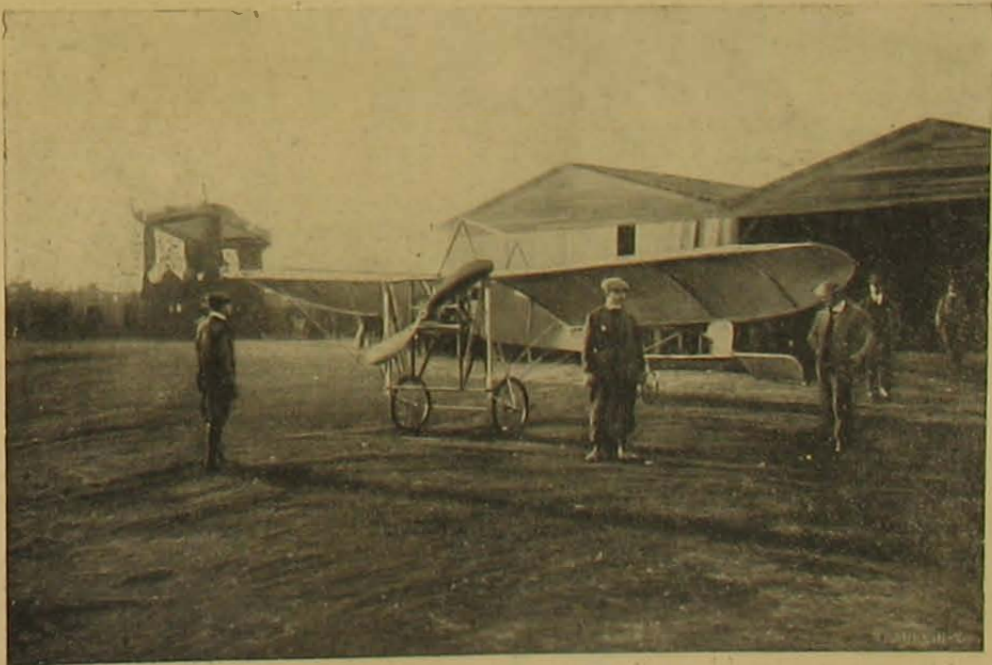
legsolidabb ékszer, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műhelyén Szegeden,
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyék ingyen!

Az indítás előtt.

Indulásra készen.

Biériot repülése Budapesten.

zár nem-e hiányzik. Ha ezt valahol észlelik, akkor az állomásfőnökegnek azonnal jelentést kell tenniök, hogy az esetleges hiányt megállapíthassák.

Eme lopási esetekben puhatólózva, a lipótvári vasuti állomásfőnöknél is érdeklődtem azok mikor és miként történt elkövetése iránt, miközben bizalmasan azt a kérdést intéztem a főnökhöz, vajjon feltételezhető-e, hogy a lopásokat a vasuti személyzet vagy esetleg idegenek, de ezek közbenjárásával követték el, mire a főnök határozottan kijelentette, hogy az teljesen ki van zárva, mert az összes alkalmazottak igen megbízható egyének.

Mindezek dacára elhatároztam, hogy a puhatólást ez irányban ejtem meg. Két havi ottlétem alatt már újból jelentették a lipótvári vasuti állomásról, hogy W. budapesti cég által V. J. galgóczi kereskedő címére Budapesten feladott 500 korona értékű posztóból egy vég posztó hiányzott, s ez a posztót a hiánynyal át nem vette, hanem a feladót a hiányról értesítette. A nyomozást minden irányban megejtettem, de eredménytelenül. A raktárnok és két vasuti málházó ugyanis azt állították, hogy a szóban forgó posztót tartalmazott vasuti kocsi ólomzárja teljesen sértetlen volt, ezt K. S. raktárnok az említett két munkás jelenlétében távolította el és az árukat a kocsiból a raktárba rakatta, s e közben vették észre a hiányt.

Miután pedig a további nyomozás során megállapítottam, hogy Budapesten hiány nélkül vették fel a küldeményt, a fennforgó körülményeknél fogva alapos volt a gyanu, hogy a lopást csakis vasuti alkalmazottak követhették el, mert feltűnő volt, hogy a kocsi a zár az állomásra sértetlenül érkezett, a mit három megbízható vasuti alkalmazott állított és a vég posztó mégis hiányzott. Ennélfogva az a gyanum támadt, hogy a lopást a raktárnok a két málházóval összejátszva akkor követte el, mikor az árut a kocsiból kirakták, tehát minden figyelmemet az említett raktárnok és a két munkásra tereltem. De dacára annak, hogy a lopás kiderítése tekintetében a nyomozás során minden megengedhető eszközt alkalmazásba vettem, mégse sikerült eredményhez jutni.

Ezek után feltűnés nélkül megfigyeltem és megbízható személyek által megfigyeltettem úgy a raktárnokot, mint a két vasuti munkást, valamint azok családtagjait is.

Először is, hogy a megfigyeléshez szükséges adatokat megszerezhessem S. állomásfőnöktől bizalmasan megtudtam: mennyi K. S. raktárnok, M. K. és H. R. vasuti munkásoknak a havi fizetése, milyenek az anyagi viszonyaik, és utánajártam annak is, hogy hol, kinél mit szoknak vásárolni. Ezek megállapítása után öt hónapra át, a hol csak lehetett, folyton figyelemmel kísértem s a hol csak valamit vásároltak és egyébként elköltöttek, arról jegyzéket készítettem. Az öt hó lefolyása alatt már annyit megtudtam, hogy az ez időtartamra kapott fizetés, a vásárolt cikkek ára és az egyébként elköltött pénznél jóval kevesebb volt. Ezenfelül a családtagjaik, de különösen a feleségeik és felnőtt leányaik, az állásukhoz nem illő feltűnő elegáns ruhákat vettek.

Feltehető volt az is, hogy ezek az ellopott áruk egy részét valahol értékesíteni fogják; ennek a megállapítására egy galgóczi nőt nyertem meg, a ki a nők által részben elviselt e dívtját mult ruhák vásárlásával és eladásával foglalkozott. Ez, az adott utbaigazítások után

gyakran ellátogatott a K. S. vasuti raktárnok nejéhez a egyizben sikerült is neki egy selyemből készült női felsőrubát két koronáért tőle megvásárolni, mit én ugyanazért az árért tőle megvettem. Ez a ruhadarab a megállapítás szerint 1898. évben G. nevű trencsényi kereskedő által T. pozsonyi lakostól rendelt selyemből való volt, melyből akkor 32 métert loptak el ismeretlen tettesek.

1901. július havában egy reggel azzal állított be hozzám az említett megbízott nő, hogy tudomása szerint K. S. raktárnokné Karkóc községben egy fuvarost rendelt, hogy azzal Nagyszombatba megy a betivására. Ezt az állítólagos kocsirendelést nagyon különösnek találtam, mert, ha a raktárnokné akár élelmiszer, akár egyéb dolgok bevásárlása céljából akart Nagyszombatba menni, fuvarosra nem volt szüksége, egyrészt azért, mert a vasuti alkalmazottaknak az ily célból történő vasuton való utazásuk díjmentes, másrészt pedig az eféle bevásárlásokat az ő lakásához 4-5 kmtr. távolságra levő Galgócz községben is eszközölhetné, mint azt eddig is tette, másrészt pedig tudtommal olyan eladni való tárgya sem volt, melynek elszállítására kocsi lett volna szüksége. Mindezekből azt következtettem, hogy valószínűleg a lopott tárgyakat akarja elszállítani. Ekkor már elérkezettnek láttam az időt, hogy az említett raktárnok ellen teljes nyomatékkel fellépjek.

K. S. raktárnok Galgócztól — Karkóc község felé vezető országút mellett a lipótvári vasuti állomástól körülbelül egy kilométer távolságra egyedül lakott, egy, azelőtt korcemának használt helyiségben, mely lakás még akkor is „Utazéli csárda” elnevezés alatt volt ismeretes.

Nagyszombatban a heti vásár kedden és pénteken szokott megtartatni, tehát a legközelebbi betivásár pénteken vagyis július hó 19-én volt, s gondoltam, hogy a megrendelt fuvaros ekkor fog megjelenni a raktárnok lakásán. Július hó 18-án tehát este kilencz óraker a rendelkezésemre állott öt csendőrrel akknt indultam szolgálatba, hogy én két csendőrrel a raktárnok háza közelében, három csendőrrel pedig az Ujvároska községben egy házban lakó két vasuti munkás háza közelében figyelő állást foglalassunk. Ez utóbbi bárom csendőrnek azt az utasítást adtam, hogyha reggelig olyan gyanus dolgokat nem észlelnek, mely a házkutatás azonnali megtartását tőné szükségesé, akkor a kutatást csak virradatkor kezdjék meg, ha csak tőlem addig más parancsot nem kapnak. Megjegyeztetik, hogy Ujvároska község a raktárnok lakásához — 1.5 kmtr. távolságra van.

Körülbelül éjfél után két óraker a raktárnok háza közelében Karkóc felől kocsizörgést hallottunk, ez a kocsi a mező felől bajtott be egyenesen a raktárnok udvarába, hol a raktárnok már várta. Kevés idő múlva a padlásra világooságot vettünk észre s láttuk, hogy a padlásról több csomagot hordanak a kocsira. Észrevétlenül megközelítvén őket éppen abban a pillanatban léptünk hozzájuk, mikor a raktárnok, a neje és 17 éves Fáni nevű lánya ölkben egy-egy vég ruhának való kelmét hozott le a padlásról. Mikor megpillantottak bennünket, ijedtükben földre ejtették a csomagokat. Az egész háznépet, a fuvarossal együtt azonnal őrizet alá vettük s a járőr egyik tagját a lipótvári vasuti állomásra küldtem azzal, hogy onnan két tanut hívjon magával. S. állomásfőnök és egy hivatalnok jött

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem
basználjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.

Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

A leszállás után. (Középen Blériot).

Blériot röplése Budapesten. — József főherceg Blériotval beszélget.

ki az odaküldött csendőrrel. Ezekkel tudattam, hogy bizalmi egyéneknek fogom őket alkalmazni, s jelenléteikben megkezdtem a bázkutatót. A padláson a főnök nem kis meglepetésére, egész raktárt fedeztünk fel, melyben nemcsak az ismert lopásokból származó, hanem oly tárgyak is voltak, melyek az államvasutak tulajdonát képezték.

Ezalatt a járőr másik három tagja is megtartotta a bázkutatót a két vasuti munkásnál, s ez is eredményteljesen járt, mert néhány olyan ruhadarabot találtak, melyek a lopott tárgyakból származtak, de már részben el is viseltettek.

A raktárnokot, feleségét és lányát, továbbá a két vasuti munkást elfogtuk. Kikérdezésük alkalmával a raktárnok és a két munkás beismerte, hogy az említett lopásokat ők követték el a raktárnok kezdeményezésére.

A két vasuti munkás neje, és az egyiknek egy 19 éves lánya s ezeken kívül még hat vasuti alkalmazott és öt galgóczi lakos, részben mint orgazdák, részben mint főnrészesek kerültek bele a bünszövetkezetbe. Ezeket lejelentettem, a raktárnokot pedig két társával s az őrizet alá vett tárgyakkal — melylyel a fuvaros kocsija egészen megtelt — a galgóczi kir. járásbiróságnak adattam át, mire — a környéken levő állomásfőnökségek legnagyobb öröme — az azelőtt folyton ismétlődő vasuti lopások is megszűntek. S mindez a kitaró és alapos megfigyelés eredménye volt.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az üvegről.

Az üveget ma már minden művelt országban gyártják, de az ó-korban Egyiptom, ez iparág őshazája, vezetett e téren, míg az ügyes üveggereskedők, a phoeniciaiak a legszebb kereskedelmi eredményeket érték el vele. A mai általános használatig és elterjedésig óriási nagy az üveg története, s hogy eléggé változatos is, mutatja az „Urániának” az üveg ó-kori történetéről szóló közleménye, melyből mi is átvesszük az alábbiakat.

Az üvegyártás, valamint az agyagkészítés, nagyon régi mesterség. Már Plinius beszéli, hogy a foenicziaiak edények híján úgy segítettek magukon, hogy salétromsavas homokot a tűz hatásának tettek ki és ebből az anyagból formálták volna az első üveget. Hiába is akarnók az ó-kor e tévbitét megdönteni, a régi időben elfogadták még e mesészerű előadásokat, ma azonban már sejtjük, hogy az üvegyártás feltalálására valószínűleg a tégl- és fazékegetésnél a véletlen vezetett és hogy a legrégebb nyomok az egyiptomiakhoz vezetnek, a kik Kr. e. 16. századdal már csodálatos eredményekkel dicsekedhetnek ebben az iparágban. Ez időtájt lesték el tőlük az üvegyártás és színezés művészetének titkát a foenicziaiak s a tanítvány nem sokára túltett a tanítóján.

Az üveghuták felállítása előtt, — az elsőket a római császárság idején alapították, — a földbeásott gödrökben kavarták össze az anyagot, a melyet tamarisk- és papyrus-ágainak tüze olvasztott össze s ebbe a masszába különböző anyagokat keverték még, hogy tartós időálló tárgyakat leheessen belőle előállítani. A XII. dynastia egy tagjának, Beni-Hasánnak sírboltjában talált bűres festmények alapján, sokáig azt hitték, hogy az egyiptomiak ismerték a fuvócsóval való üvegyártást, pedig az a jelenet voltaképpen a fémipar köréből van véve. Az

első vázákat kézzel modellezték, azután köszörülték és befuttatták, de hogy mikortól kezdve, azt nem tudhatjuk. Az üvegfúvás még Keleten is csak a ptolaemusi korszak után jött divatba.

A régi üveg általában kékes zöld, vagy bogyzöld színű a kovasav vasoxydja miatt. Az egyiptomiak a mesterséges színezést is alkalmazták, a mi azután Kr. u. a II. századig divatban volt a Keleten. Hanem Egyiptomban már korán találni szintelen üvegeket, a melyek ma már a találati belyzetük szerint átlátszhatatlanok, de eredetileg többé-kevésbé átlátszóak voltak. Hogy szintelen, tiszta üveget kapjunk, nagyon finom, csaknem teljesen mangán- és vasoxydmentes homokot kell a gyártásnál felhasználni: a milyent találtak is a Nilus, a Belus partjain. Később szokás lett a természetesen színes üvegek szintelenítése és Kr. u. az első ezázadtól kezdve többre becsülték a régiek a kristálytiszta üveget a színes üvegnél.

Ebből a szempontból két korszakot különböztetünk meg az ó-kor üvegyártásában. Az elsőben iparkodtak az üvegnek a drágaköveket utánzó egy vagy több szint kölcsönözni, a második korszakban arra törekedtek, hogy lehetőleg tökéletesen átlátszó üvegeket állítsanak elő.

Az antik vázák színeinek előállítására a tapasztalat vezetett. A régiek, kivált az egyiptomiak legjobban szerették a kék, smaragdzöld, fénylő barna színeket és nem törekedtek arra, hogy a színes üveg átlátszó, avagy könnyű legyen, pedig utóbbi a falak vékonyításával, illetőleg csiszolásával könnyen elérhették volna. Ez a tény igen fontos az első üvegfúvás idejének megállapítására, a melyet általában a római köztársaság végére, a császárság elejére tesznek. Lucianus a II. században azt írja egy leányról, hogy az arca átlátszóbb a sidoni üvegnél.

Egyiptomban eredetileg amuletteket, drágaköutánzatokat, ékszereket és díszítményeket készítettek üvegből. A XVIII—XIX. dynastia uralkodása alatt, az egyiptomi üvegyártás virágzásának tetőpontján, nemcsak tömzsis állapotban tudták az üveget formálni, hanem merev állapotban is csiszolták, ciselálták és vagdalták. fellendült üvegyipar gyártmányairól tanuskodnak azok a színes üvegyöngyörsorok, melyekkel az egyiptomiak színes szerint elborították a mumiákat; piros, fekete, cobalt színben tökéletesen utánozták a Keleten nagyrabecsült drágaköveket s habár ezek az utánzatok még nem voltak tökéletesek, de az idők folyamán annyira tökéletesedtek, hogy Kr. e. a IV. században az egyiptomi üvegyártmányok kevésbé ridegek, nyulánkabbak és kecsesebbek lettek mintegy előfutárjaul a syriai műhelyekben és az alexandriai iskolában megnyilatkozott fényes pompának és káprázató képzeletvilágnak.

Egyiptomból már korán eljutott az üvegekészítés módja Foenicziába, annál is inkább, mert a sidoniak partvidékeiken szerfelett finom homokot találtak az üvegyártásra. A foenicziaiak különösen az apró tárgyak előállításában voltak mesterek, a gyógy-, illatszert és balzsamüvegek mind az ő ügyességüket dicsérik. A VI. században már nyugati gyarmataikon is (Kartbagó, Emporiae — Spanyolországban) voltak üvegyáraik.

A ravasz Foeniczia Kelet összes államait az ő üvegyártmányainak használatára szorította. Syriában és Júdeában nem volt meg ez az iparág; Mesopotamiából egyetlen említésre méltó tárgy maradt ránk: Sargon király vázája a British Muzeumban (a VII. század végétől). Ez egy áttetsző, zöldes anyagból készült, nagyon nehéz, zacskóalakú üveg, a melyet befuttatás után bűtöt-

Blériot, neje és társasága.

Blériot repülése Budapesten. — Ingyenes közönség.

tek ki és kerekítették meg. Szóval, ha az egyiptomiakon és foenicziaiakon kívül Kelet többi népe ismerte is az üvegyártást, akkor nagyon elbanyagolta ezt az ipar-
 ágat. Perzsia e tekintetben Syriából élésködött és habár Plinius Indiának szép, átlátszó üvegeiről beszélt, nagy kérdés, hogy ebben az országban egyáltalán ismerték-e az üveg előállításának módját.

Az egyiptomiak, foenicziaiak és görögök élénk kereskedést űztek a Földközi tenger mentén üvegyöngyökkel, karperecekkel, nyaklánczokkal egész a római uralomig. Később megjelennek az üvegvázák, játék-koczkák, hajtűk, kapcsok, fibulák, a melyek közül a legrégebb példányokat (VII század) Olaszországban lehet találni.

Az üvegről a régiek legendája is megemlékszik. Gilgames mondájában így szól Istar istennő a hőshöz: „Adok neked egy kristályból és aranyból való díszkocsi, melynek rúdja arany, díszítése meg üveg, hogy abba fogd tüzes lovidat”. A görög mondákban is vannak czélzások az üvegre, de a görögök inkább agyagmunkások, mint üvegesek. Aristophanes idejében „pobárból inni” valami csodálatos dolgot jelentett, mert az üvegnek akkor még olyan értéke volt, mint a drágaköveknek. A görögök az egyiptomi és foenicziai gyártmányokból látták el szükségleteiket és csak a római uralom alatt adták magukat az üvegyártás mesterségére.

Itália partjaira, Sardinia, Szciliába a foenicziaiak hozták az üveget a csak jóval később keletkezett Cumóban és Sorrentóban az az üvegyár, a mely a Cumó és Literno közötti finom homokot használta fel a gyártásnál. A rómaiakhoz Egyiptomból került az első üveg, az írók a köztársaság végén emlékeznek meg róla. A császárság alatt keletkezett üvegfestő-iskola egyenes leszármazottja az alexandriainak, a mely Keleten a legelső rangú volt a elhomályosította Théba, Coptos és Sidon dicsőségét. Az alexandriai iskola különösen kitűnt a formák és élénk színek változatosságával, valamint a gömbölyítés, korongozás és csiszolás ügyességével. E jelenségek dacára hatalmas versenytársa volt Syria, a melynek átlátszó üvegei Kr. e. I—VII században nagyon keresettek voltak. Ugyancsak űk ügyeskedtek az üveg őrlésében, ragasztásában, az ű n. ezerszínű üvegek készítésében, valamint a gyümölcs- és állatalakú vázák előállításában.

Róma meghódítván Egyiptomot, üvegadót vetett ki rá, másrészt Augustus alatt finom homokot fedeztek fel a Volturno torkolatában a alexandriai művészek vezetése mellett megkezdődvén az üvegyártás, a tömeges termelés miatt első ízben kezdett az üveg értéke hanyatlani. Nyugaton a fűjt üveg fehér vagy színes, (a legrikábban vörös), a melyet feldíszítenek domború alakokkal.

Nero idejében az üveg már közönséges lett, gyártásának ipara pedig átlépte Italia határait, elterjedt Spanyolországban, az Alpokon túl Galliában, Bretagnában és a Rajna mentén. A II. század óta a provinciák iskolái versenyeznek a fővárosi műhelyekkel, túl is az árnyalják azokat, pedig Hadrianus alatt igen magas színvonalon állottak Galliában, a hol az üveg a behozatal révén már régen ismeretes volt, Lyon, Fontainebleau homokjait használják fel és a leletek azt bizonyítják, hogy a III. századig az átlátszóságot követelték, míg később a színezés jön divatba a ennek kedvéért az alak idomtalan és esetlen lesz. Magyarországon, különösen Dacziában találtak üvegdarabokat, a melyeknek természetű összeállítás a gyulafehérvári múzeumban látható.

Belgiumban, Picardiában és Normandiában a frankok idején nagyobbendületet vett az üvegyártás, mint az

Alpokon innen: a gyártás székelye észak és északkelet volt; római üvegyárakról találunk említést a következő városokban: Toulouse, Lyon, Nimes, Bordeaux, Rouen stb. A frankok és burgundok szerették a fényűzést, tehát akkor nagy szerepet játszott az üvegszínezés.

Németország sirjai nagy tömegben tartalmaznak olyan üvegeket, melyeknek származása a római hódítás első idejébe esik. Úgy látszik, hogy Belgium és egyes német városok, mint Köln, csaknem kizárólagos gyártói lettek a poharaknak, kancsóknak, tégelyeknek, üvegszaraknak, kupáknak, serlegeknek, a melyekben annyira bővelkednek a német muzeumok. Általában lehet állítani, hogy a mint az üveg lépést tartott az agyaggal, lassanként levette a merev formákat az anyag nagyobb nyújthatóságánál fogva. Az üvegtörtyak gyűjteménye leginkább a sírokból került elő.

Az üveg csaknem végtelen nyújthatóságát a magán-szükséglet számára készített üvegaruknál használták ki. Az ampborakal és ivócsészékkel kívül bengerded és körtealakokkal találkozunk, a mely edényeknek az volt a rendeltetésük, hogy eledelet, gyümölcsöt és folyadékokat tegyenek bennük félre. A rómaiak, a híres italkészítők, a legelképzelhetőbb formát adták az italok tartóinak: Kr. e. az I. századtól kezdve az üveg kiszorítja a nagyok asztalairól az arany s ezüst serlegeket, melyek pedig nagy számmal és sokféle alakban előkelő szerepet játszottak a büszke rómaiak társas életében. Használatba jöttek az üvegből való evőeszközök — a bronzból készültek mintájára, s habár az üvegekészletek nem bírták elődeiket kiszorítani a közhasználatból, de alkalmat adtak az ipari phantasia megnyilatkozására. A syriai üveg evőeszközök utánózzák az állatfejeket, gyümölcsöket, virágokat, csigaházakat, gladiator-sisakokat, hajókat stb.

Az üvegeknek egyéb gyakorlati hasznát is vették. Az akkoriban ritka lámpatartók az agyagból s bronzból készült olajmécseseket utánózzák. Sevillai Isidorus (Kr. u. VI. sz.) a mienkhez hasonló üveglámpásokról beszél, melyek bronzkeretbe voltak foglalva. Gyártottak kanalakat átlátszatlan üvegekből, tölcseréket barang s kúp alakban, üvegrudakat folyadékok felkeverésére vagy kenőcsök eldörzsölésére, játékkoczkákat, kalitkákat, álarcokat, buvárbarangokat, fényvöröket, pénztutáztatokat, stb.

Ne feledjük el, hogy a régiek ismerték már a nagyított, az optikai üvegeket és a lencsék alkalmazását, valamint használatban volt egy vízzel telt üveggömb is a betűk nagyítására. Ezek a felfedezések természetesen nem egykorúak. A tükörről nézve nagyon zavarosak a korabeli írók feljegyzései. Valószínű, hogy a régiek már ismerték az üvegre kent higany tulajdonságát, de hogy használták-e tükört, vagy nem, azt nem tudjuk, mert a leletek nem döntő természetűek.

A császárság vége felé szoktak általánosan beszélni az ablaküvegről és templomi üvegdíszítéséről, azonban Herculanum kiásatása óta gyakran találtak bronzba vágott ablakokat, valamivel vastagabbat a mieinknél, Itáliában, a Rajna mentén stb. Flinders Petrienek Hawaraban tett felfedezései szerint a régi egyiptomiak ismerték volna az üvegnek oly czélból való alkalmazását, hogy a festményeket és arczképeket megvédjék.

Végül említük fel, hogy a régiek már felhasználták az üveget az építkezésben IV. Amenophis király idejétől kezdve (1400 évvel Kr. e.) találnak üvegből készült falozlop- és mennyezetdíszítéseket. Ezt a szokást újból felvették Keleten a hellén korszakban és folytatták Rómában Sulla idejétől kezdve. Boltozatokat, mennyezete-
 ket, szobákat és színpadokat üveglapokkal raktak ki.

Kr. u. a II. században az üveget felváltva alkalmazták a cseréppel a mozaikmunkákon. Ezen párosodás szép példáját mutatja Hylas elrablása az Albani palota fölött Rómában. Ott van egy egyiptomi áldozat bemutatva — elég gyengén ugyan, de tisztára üveglapokból. Valójában azonban csak Kr. u. a IV. században diadalmaeskodik az üvegmozaik, a mely ezen általánosító latin néven: opus musivum meghódítja a római gyarmatok nagyobb városainak gazdag polgárságát.

KÉPEINKHEZ.

Bleriot repülése október 17-én Budapesten.

Lapunk múlt heti számában már birül adtuk olvasóinknak, hogy Bleriot, a bires Francia aviatikus mily körülmények és mily óriási embertömeg jelenlétében szállott fel repülőgéppel Budapesten.

Eme közleményhez, mintegy ismertetőül, jelen számban bemutatjuk az eset alkalmával, annak egyes mozzanatairól felvett képeket. Egyidejűleg pedig, hogy némi tájékozódást nyerhessenek olvasóink a repülőgép szerkezete és működése felől, azt a következőkben ismertetjük:

Bleriot gépe, az eddigi repülőgépek között legtökéletesebbnek bizonyult, egy sárkányfelülettel konstruált monoplán típus, a melyet elől egy csavar bajt. A sárkányfelület kifeszített madárszárnyhoz hasonlóan van elhelyezve és akként van megszerkesztve, hogy a gép által repülés közben kettéosztott levegő hullámvonalakhoz idomuljon. A gép kormányzása a legegyszerűbb szerkezetű merőleges vitorlalapátok által történik, melyek egyike a függélyes, másika a vízszintes irányt adja meg a levegőben repülő gépnek s ezeket, a kanyarodás biztosítására, egy mellékkormány egészíti ki.

A gépmadár lábait elől két-, hátul egy bicziklikerék alkotja, a melyeknek tartóváza ruganyos, hogy a fel- és leszállásnál a gépet a káros lökésektől megóvja. A repülőgépet egy, a gép elején elhelyezett legújabb találmányu Anzani-motor hozza mozgásba s közvetlen a motor megett van a gépet vezető egyén ülőhelye, hogy abból csak a test derékon felüli része látszik ki.

A gép vezetése igen nagy figyelmet s alapos szakértői előtanulmányt igényel. Éppen úgy meg kell ezt tanulni, mint a bicikli vagy az automobil vezetést. Rendkívül nagy fontosságú a gép kezelésében a kormányzás és egyensúlyozás elsajátítása. S különösen ez utóbbi biztosítja leginkább a levegőben való fenmaradhatást.

A kis gép hozzáértő kezében a legremekobbül teljesíti feladatát. 30—40 méter magasból szédítő gyorsasággal száll alá s már-már azt hiszi a néző, hogy a földhöz csapódik, mikor alig 3—4 ujjnyira a föld színe felett, a mezőt surolva, felfelé való kanyarodással hirtelen az előbbi magasságba szökken, mint a zsákmányra lecsapódó héjja vagy kánya, ha a vélt zsákmányt elszalajtja.

Ha mindezekhez megemlítjük még, hogy a repülő-ember ruházata egy, a kényelmes mozgást biztosító és a leszálláskor esetleg előfordulható kibukásnál az ütődés elleni megóvása céljából vastagon párnázott felső-rubából és egy a bomlok részén az agyarázkódástól való megóvásra ruganyos betéttel s a motor erős lármajának csökkentésére a két fülre kulógó szárnyakkal ellátott sapkából áll: azt hisszük, hogy addig is, míg nálunk most már egymásra szaporodni kezdő repülőgépek egyikét vagy másikat olvasóinknak meglátniok sikerül, eddigi ismereteinkhez képest eléggé ismertető leírást nyújtottunk a repülő-emberről és gépről.

HIREK.

Gyilkosság. A totes megyei Murány községben, október 19-én, Komán Perszidia ottani lakost, eddig ismeretlen tettesek meggyilkolták, Erzsébet nevű nyolcz éves és Viktória nevű három éves leánygyermekait pedig életveszélyesen megsebesítették. Az ismeretlen tettesek utáni nyomozást Scheip Károly járásörmester vingai járásparancsnok 12 csendőrrel széles mederben vezeti.

Garázdálkodás. Pallag János csendőr cz. őrsvezető és Jeszenszky Mihály csendőrhöl állott lőrinczi őrsbeli járőr október 14-én este 11 órakor a selypi czukorgyárnál portyázva, a czukorgyári kintinos sógorától azon értesítést vette, hogy a kintinban Megyeri János gyárimunkás garázdálkodik és több sörös poháron kívül már a söntés ajtaját is összetörte. Járőr az értesítés vétele után a kintin felé menve, utközben a katinból időközben kijött Megyerivel találkozott s azt személyazonosságának megállapítása céljából felhívta, hogy térjen vissza a kintinba. Megyeri a járőr felbivására a zsebéből egy nyitott zsebkést rántott elő s azzal Pallag cz. őrsvezető felé szurt, ez azonban elkapta Megyeri karját, miközben Pallag cz. őrsvezető a jobbkez közepső ujján jelentéktelen sérülést szenvedett. Járőr Megyerit elfogta és a sziráki járásbírósnak átadta.

Egy csendőr megtámadtatása. Kvasznicza József kékkői őrsbeli csendőrt, október 15-én, este nyolcz órakor, az általa sétaközben paprikalopáson tettenért Jakubecz József, Barják Mihály és Mráz István kékkői lakosok megtámadták és ballábán botlúttással nyolcz nap alatt gyógyuló sérülést okoztak. Kvasznicza csendőr az őt bántalmazó Jakubecz Józsefet melten ragadva, kardot rántott, de azt — miután Jakubecz társai megfutamodtak, — nem használta, hanem Jakubeczet a lak-tanyába kísérte, ki az őrs által később elfogott két társával együtt, a balassagyarmati ügyészségnek átadatott.

Adományok a nyugdíjpótló egyesület javára. A létesítendő csendőrségi nyugdíjpótló egyesület javára a következő adomány foly be: Horváth Ferencz csendőrörmester 2 korona. Ezzel a már befolyt összeg 337 korona 76 fillérre emelkedett.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az utolsó bölények. Amerika ővadja, a bölény, mely nemrég még tizezer főnyi gulyákban legelészett és száguldott a preriken és mocsaras vidékeken, pusztulóban van. Az amerikai kormány már régebb idő óta védi őket, hogy megmentse végső maradékait kuriozumnak s ezért a Yellostowne National parkban 200 darabot nevel állandóan. Ezenkívül Amerika és Canada nyugati batárpusztságain körülbelül ugyanennyi él, míg itt Európában és az Egyesült-Államokban mintegy 1500 darab él fogva. Az amerikai kormány Oklahomában a Wichita hegység táján 57,000 akér földterületet ki akar basítani arra, hogy a kivesző bölényfajt a vadonban szaporítsa. Az e célra szolgáló terület a Kiowas és Comanchez indián-törzsek régi vadászterületéből áll, s 28 példány bölényt szállítanak ide a Bronx parkból. A legutolsó szabadon legelésző vad bölénycsordákat mintegy 15 évvel ezelőtt irtották ki Texasban, Panhand táján és Montanában. A Scribner Magazineban Seton Thompson bámulatos dolgokat közöl a bölényekre vonatkozólag. Dr. Hornaday természettudóst idézi kátforrásul. E szerint 1612-ben angol kutatók bölényt láttak a Potomac-folyó táján, tehát a mostani Washington, az ország fővárosa körül 1800-ban a bölények eltűntek már a keletről s Missisipi tájáig búzódtak vissza. A preriken mintegy 40 millió bölény tanyázott, a sziklás hegyi tájakon, Kanadában mintegy 20 millió, 1851-ben mintegy 20 millió maradt belőlük, 1871-ben pedig négy és fél millióra tették még számukat. A bölények kiirtása voltaképpen az el ő vasúttal építésével vette kezdetét. Catlin azt mondja, hogy 1832-ben csupán az indiánok két és fél milliót vagy három milliót ölték meg a bölények közül. Az Union Pacific vasút 1867-ben épült ki Cheyenneig s a Santa Fé 1871-ben érte el Kansast. Hornaday szerint ebben a tájban csupán a délvídeken 3.600.000 bölényt pusztítottak el. Ha maradt még valami belőlük, azt bőrkereskedők irtották ki, mert a bölények pusztulásával roppant felemelkedett a bőr ára. 1885-ben már csak 300 teljes bőrt tudtak kapni a bőrkereskedők, ma pedig az állatkertek is csak roppant pénzösszegekért tudnak egy-egy bölényhez jutni.

Növényevő angolok. A növényi eledel mind nagyobb tért hódít az angol társaságban s ennek az a legnagyobb bizonyítéka, hogy sok urasági szakácsa kénytelen eljárni a londoni vegetáriánus főzőiskolába s eddigi tudományát «áttanulni». A vagyonos szakácsoknak és konyhafőnököknek ez a változás természetesen nem tetszik s energikusan küzdenek az új ételek betolakodá s ellen, melyek kezdetlegesen egyhangúsága szerintük a szakácsművészet hanyatlását jelenti. Viszont a vegetáriánus konyha bivei azt állítják, hogy a szakácsművészet igazi bajnala csak ezután fog földérülni. A harc tehát változó szerencsével ide-odahullámzik. A portlandi berczegné külön szakácsot szerződötetett vegetáriánus ételek elkészítésére, egy másik arisztokrata nő pedig eljár az új iskolába, mert meg akar győződni az ügy állása felől. Konyhafőnöke ugyanis azt mondta neki, hogy az asztal előkelő s változatos ellátása vegetáriánus ételek mellett nem lehetséges.

Mily erős az emberi haj? Az emberi haj rugalmassága s ellenállóképessége már az ó-kori népek előtt is ismeretes volt. Mint a történelemből tudjuk, a hajnak ezt a tulajdonságát praktikusán is értékesítették. Így például a bajtő- és ostromlógépek kötélburkait, a melyekbe a kőlovegeket bélyezték, többnyire női hajfona-

tokból készítették. A szükséges hajat természetesen nem az előkelő osztályok női szolgáltatatták, hanem a rabszolgánők. Csak a mikor a szükség tetőpontra hágott, akkor szűnt meg a rangkülönbség. Így Carthago ostroma alkalmával még a patricziusnők is levágták hajukat, hogy ezzel szolgálatot tegyenek a hazának. Az emberi haj erősségét legutóbb két francia tudós tette vizsgálat tárgyává. Mint kutatásaikból kitűnt, egy közepes erősségű női bajszál 178 grammnyi teher bír el. Feltéve, hogy az ember hajzata 30.000 szállból áll (a mivel nem is mondtunk olyan sokat, mert találtak már 50.000 hajszálból álló bajszatot is), akkor az összes haj teherviselő képessége több mint 5 tonna. A bajfontatnak az erőssége azonban még ennél is nagyobb, mert itt a haj sodrása is növeli a fonaterősségét s ellenállóképességét.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válasz ol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános s fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szűvegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködéseknek eleje vétecsék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Rettyezat. A nyugdíjpótló elmunkálatai már befejezést nyertek; jelenleg felülbizálat alatt áll, mihelyt ez is megtörtént, amúgy is hivatalból lesznek értesítve. Nem kell aggódni, mert intőző köreink lázas tevékenységet fejtenek ki az ügy érdekében s hisszük, már nem sokáig kell várni az eszme megvalósítására, addig is türelmet s feltétlen bizalmat kérünk. Egyes felvetett óhajok e helyütt nem tárgyalhatók s csak annyit, hogy ez az eszme az egész csendőrségre s így minden egyes tagra nézve üdvös megoldást nyer.

Fiatal és idősebb. Magától értetődik, hogy az őrsparancsnok-helyettes a járőrzvezető, hisz előjárója a másíknak. Csodáljuk, hogy ilyen kérdést vetettek fel.

82. 1. A 8-ik; rangsorban történik; a jövő év elején — a mennyiben alkalmas — rá kerül a sor. 2. Hát bizony, ha a dolog tényleg ugy áll, akkor az nincs rendjén. Véleményünk szerint a vonatkozó fogalmazványokat össze kellene gyűjteni s a legközelebbi tisztí szemlén előjárójának szóbelileg jelentést tenni, a ki feltétlenül intézkedni fog. El ne hamarkodja azonban a dolgot, nehogy kellemetlensége legyen. Ilyen ügyek elintézése kizárólag a csendőrtiszt hatáskörébe tartozik.

Határszéli őrs. Nem adhatunk véleményt. Kerületi parancsnokság hatáskörébe tartozik.

Vitakozás. Tulajdon elleni kihágás.

Felvidéki őrs. 1. Nem adunk felvilágosítást. 2. Előjáró kerületi parancsnokságától.

J. V. cz. őrsv. Torontálegiget. 1. Nem, ha mégis megtörténék, jogában áll szolgálati uton panaszt emelni. 2. Mindig a legalsóbb fizetési fokozatba.

1881. Csak szabályszerű viselhető.

151. sz. őrs. Még nem jelent meg.

Szepesszombati őrs. Az illető született 1809. évi augusztus 25-én. Az Ön által feltüntetett eredmény helyes ugyan, csak azt nem értjük, miképp jutott erre a «helyes» eredményre, mikor a beküldött levelezőlapon magát a ezámtnai műveltet shelytelenül tüntette fel.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Kinevezettek:

Zászlósokká:

1909. évi október hó 16-ával:

Fliesz György a III., Rutkówszki Győző a IV., Nagy Lajos a VII., Huszár Ágoston a VII., Herold Ádám a VI., Preyer László az V., Fodor György a III., Márton Lajos az I, Goldhammer Imre a II, Baumann Dezső az V., Seidler Endre, a VIII és Somlyói Szilágyi Elemér a II. számú csendőrkerület állományába tartozó hadapródok.

Beosztatik:

1909 november hó 1-ével:

dr. Dalmay Géza, a székesfehérvári V. honvédkerületi parancsnokság törzséhez tartozó százados-hadbíró, a VI számú csendőrkerületi parancsnoksághoz.

Áthelyeztetik:

1909 november hó 1-ével:

dr. Pridafka József százados-hadbíró, a székesfehérvári V. honvédkerületi parancsnokság törzsétől, a VI. számú csendőrkerületi parancsnokságnál való beosztása alóli egyidejű felmentése mellett, a budapesti honvédkerületi parancsnokság törzséhez.

Eldőléptettek:

1909 október 16-ával:

Az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Kövári János, Csaplár József, Tóth György II., Bürszem Mihály, Merka János, Beke István, Kenyő István, Frincsán János és Strébeli János; továbbá

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Kocsis János, Denes Lajos, Kovács Pál I és Aradi György csendőrök, *csendőr* címzetes *örsvezetők*kké.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Glaviczki Ferencz, Tabár Antal, Török Imre cz. őrm., Demeter Mihály, Szuvelyán Mózes csendőr cz. őrsv. és Bíró Balázs cz. őrsv. 1909 okt. 6-án, Bajkó Ferencz őrm. 1909 okt. 7-én, Mihálydeák János cz. őrm. 1909

okt. 8-án, Dudás Ferencz cz. őrm. 1909 okt. 10-én, Boldizsár Péter cz. őrsv. 1909 okt. 16-án és Szarras József őrsv. 1909 okt. 1-én.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Endrédi József őrsv. 1909 okt. 3-án, Filizsár István és Fóri Ferencz cz. őrm., Németh Mózes őrsv., Németh Sámuel és Tótpál János czimz. őrsv., valamint Bauer Ádám, Szivák István és Jákó Vincze csendőr cz. őrsv. 1909 okt. 6-án.

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Ádám Miklós, Lenkei Lajos, Szilvási Gyula, Jámor György, Nagy István I., Boross Mihály, Peck Ferencz, Szöcs Gábor, Nyirán Miklós és Wezer Adolf cz. őrm., Zahoránszki Ferencz, Végh János és Uveges László őrsv. és Szalai József cz. őrsv. 1909 okt. 6-án, Varga György cz. őrm., Pál János és Popovics János cz. őrsv. 1909 okt. 7-én, Kis István cz. őrsv. 1909 okt. 8-án, Marosi Sándor csendőr cz. őrsv. 1909 szept. 18-án, Molnár Miklós őrsv. 1909 okt. 25-én és Tóth Ignác őrsv. 1909 okt. 30-án.

Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Vései Ferencz, Szücs Mihály I., Horváth Pál, Varga Mihály II., Kusztura Ferencz, Gerics György, Kiss Sándor, Sikonyovecz Péter, Vas János, Zelei Mihály, Csendom András, Csécsai István, Goncza József, Horváth István, Darvas Jeremiás, Ferenczi Péter és Tóth Lajos III., továbbá

a m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Szlinka Pal, végül

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Szalai János, Molnár István, Csonka Mihály, Török Mihály, Cseb Károly, Dunai Lajos, Sándor János, Gosztola József, Pál Sándor, Tóth Sándor, Timár Kokas István, Mészáros István, Varga Lajos, Simon István, Döhörhegyi József, Édler Kálmán, Hódosi István, Aranyos Antal, Daróczy Sándor, Horváth Flórián, Molnár Károly I., Galambos György, Kótai István, Varga György I., Horváth (Rózsás) Imre, Sali János, Kránicz Bódog, Kreidenitsch József, Odor Imre, Jáger Ferencz, Vigh István, Pandur Ferencz, Béda Benjamin, Kollár József, Spann Miklós, Keszei István, Karner Pál. Mészáros Ferencz, Mányoki István, Szabó Jenő, Görög János, Hegedüs Ferencz, Szabó Lajos, Simon Imre, Németh István IX., Lapát István és Balázs István csendőrök.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter ur a folyó évi szeptember hó 16-án kelt 113,883/V-b. számú rendeletével a következő pénzbeli megjutalmazásokat adományozta:

Van szerecsén szives figyelmét felhívni gyógyszeriarum alatt felsorolt és közkedvelt készítményeire.
Herczogónó-krém a legjobb kéz- és arczfínomító kenőcs pár napi használat után szép, májolt, pórsenészeket eltávolít. A barna arczbőrt hófehérré teszi. Egy doboz ára 1 K. **Herczogónó-szappan**. Igen finom illatú teljesen ártalmatlan szappan. 1 db ára 80 fillér. **Herczogónó fogvíz**. Igen kellemes aromájú és fogviz, pár cseppet vérv egy pohár vízre, a száj és fogak ápolásához nélkülözhetetlen. Egy üveg ára 70 fillér. **Herczogónó kézfinomító folyadék**. 3 nap alatt a legdurvább kezet is puhává, bársonyosává teszi, a felrepedezett kezét 1-2-szeri bekenés után meggyógyítja. 1 üveg ára 60 fillér. **Haj- és bajuszfestő folyadék**. Egy teljesen biztonságos színező haj-, bajusz- vagy szakál-festésére. A megfestett haj vagy bajusz a legrosszabb mosásra sem változtatja színét. Egy adag 2 üveg ára 4 K. **Cocain fog-**

cseppek. A leghevesebb fogfájást azonnal megszünteti. 1 üveg ára 70 f. **Fagybalzsam**. Ezt pároszi bekenésre a leggyorsabb gyógyulást hozza el. 1 üveg ára 1 K. **Csoda mell- és tüdő-tea**. Köhögés, rekedtség, néha légszűkület ellen. Ugye feloldja, mint gyermeknek igen ajánlatos. 1 doboz ára 40 f. **Turkerem-írtó tapasz**, biztos határu az e tyukazom és borkeményítők ellen, általában igen kényelmes, mert finom bársonyvetőre van fektetve. 1 borék 30 fillér. **Szabadságheremna szesz**, a leghevesebb szeszalkoholok is azonnal megszüntet. — Deszoldó is hasonló a Mescalinhoz. 1 üveg ára 70 fillér. **Szabadság mignepasztilla**. Biztos határu azert fejfájás ellen, azonnal megszűntet. Árnyék (ajjal-mat. u. m. fog, fül, dcsék vagy láb hasogtatás). 1 üveg 20 Jrb 1 kor. 20 fill.

ESZTEGÁR BÉLA «Szabadság» gyógyszeriarum, Bpest, VI., Hongária ut 57.

a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Nagy Károly I. és Herczeg György őrsvezetők és Szabó Béla cz. őrsvezetőnek, a lefolyt évben kifejtett eredményes tevékenységükért, 100—100 K-t.

A m. kir. belügyminiszter ur a folyó évi szeptember hó 3-án kelt 111,201/V-b. számú rendeletével a következő pénzjuttalmat adományozta:

a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Pál István cz. őrmesternek, a közbiztonsági szolgálat terén kiváló buzgóság és szorgalom által elért igen szép eredményekért 100 K-t.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Kalapos Pál cz. őrm., Rozenbaum Ilona Borbálával, 1909 aug. 4-én, Kőrösladányban.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Táborosi János cz. őrsv., Eschperschitt Margittal, 1908 szept. 27-én, Szerbnagyszentmiklóson.

Foale Miklós csendőr cz. őrsv., Szalma Rozáliával, 1909 okt. 3-án, Földeákon.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Jászfalvi Sámuel cz. őrm., Lueztig Rózsival, 1909 szept. 12-én, Zsámbékon.

Kruchió Albert őrsv., Éder Máriával, 1909 szeptember 2-án, Csepelen.

Szentmiklósi Mórícz cz. őrsv., Strausz Ilonával, 1909 szept. 5-én, Zsámbékon.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Varga János csendőr cz. őrsv., Kéri Teréziával, 1909 szept. 4-én, Garadnán.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Makár Gábor csendőr, Legény Máriával, 1907 febr. 3-án, Zavarón.

Horváth Ferencz IX. őrsv., Küzmics Juliannával, 1909 okt. 11-én, Battyádon.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Gargya Gergely járásőrmester, Aszalós Zsuzsannával, 1909 szept. 22-én, Érsemjénben.

PALYÁZATOK.

Egy 2. oszt. altiszti, esetleg egy 1. oszt. és egy 2. oszt. erdőlegényi, egy 1. oszt. és egy 2. oszt. segéderdőőr állás a szászsebesi m. kir. erdőhivatal kerületében. Az altiszti állásnál fizetés: 700 korona, 24 köbürm. tűzifa és 3 hold földjárandóság. Az 1. oszt. erdőlegényi és 1. oszt. segéderdőőr állásnál szegődménydíj: 700 korona, 12 köbürm. tűzifa. A 2. oszt. erdőlegényi és 2. oszt. segéderdőőr állásnál szegődménydíj: 600 korona és 12 köbürm. tűzifa. Valamennyi állásnál természetbeni lakás vagy megfelelő lakpénz. Rubailletmény az altiszti állásnál 100 korona, a többinél 60 korona, szakképzettség kivántatik. Kérvények a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz 1909. évi december hó 15-ig.

Egy iskolaszolgai állás a pozsonyi kir. kath. főgymnasiumnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Természetbeni lakás vagy megfelelő lakpénz. Rubailletmény. Magyar nyelv szóban és írásban. Római katolikus vallás. A vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címzett kérvények a pozsonyi kir. kath. főgymnasium igazgatóságához 1909. évi november hó 30-ig.

Egy 2. oszt. hadseregszolgai állás a morvafelértemplomi cs. és kir. katonai főreáliskolánál. Fizetés 1320 korona, rendszerezett szállásilletmény és 120 korona egyenruházati pótlék egy-szersmindenkorra szolgálati ruházat beszerzésére. Teljes testi épség, német nyelv szóban és írásban, három havi próbaszolgálat. Kérvények a morvafelértemplomi cs. és kir. katonai főreáliskola parancsnokságához 1909. évi november hó 15-ig.

Egy irnoki állás a sziráki kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korons. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizaga. Kérvények a balassagyarmati kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi november hó 12-ig.

Egy hivatalozolgai állás a kapuvári kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 200 korona, esetleg természetbeni lakás. Rubailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a soproni kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi november hó 11-ig.

Két II. oszt. intézeti szolgai állás a nagyváradi honvéd hadapródiskolánál. Fizetés 1320 korona, természetbeni lakás vagy megfelelő lakbér. Rubailletmény 120 korona egyszer a mindenkorra. Magyar nyelv szóban és írásban, megfelelő képesítés könyvkötészetre, mechanikára vagy műasztalosságra. Fél évi próbaszolgálat. Kérvények a m. kir. honvédelmi miniszterhez.

Egy hivatalozolgai állás a nagyrőczei kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 200 korona. Rubailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a rimaszombati kir. törvényszék elnökéhez 1909 november hó 11-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Szives tudomásul, hogy Honv. miniszter ur öngyméltósága által legujabban kiadott körrendelet szerinti Közgazdálkodási pótlékban jelzett összes nyomtatványok és könyvek, teljesen a hivatalos minták és utasítás értelmében készítve, füzetekben valamint külön ivekben is, raktárunkon már készen kaphatók. Kérjük b. rendeléseiket.